

Τ.Ε.Ι. ΚΡΗΤΗΣ
ΣΧΟΛΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ
ΚΑΙ
ΧΡΗΜΑΤΟΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ

Πτυχιακή Εργασία:

*Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων
σύμφωνα με το άρθρο 99 του πτωχευτικού κώδικα.*

*Ο νόμος 3588/2007 όπως τροποποιήθηκε με το νόμο 4072/2012,
άρθρο 234 και παράγραφο 3.*

Σφίγγας Αντώνιος,
Α.Μ. 8478

Τζωρακολευθεράκης Νικόλαος
Α.Μ. 8596

ΕΠΙΒΛΕΠΩΝ ΔΙΔΑΣΚΩΝ: ΜΠΙΜΠΙΑ ΜΑΡΙΑ

*Ηράκλειο,
Φεβρουάριος 2014*

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	ΣΕΛ.
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	4
ABSTRACT	5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΔΙΑΛΛΑΓΗΣ	8
1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	6
1.2 ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ	9
1.2.1 Κίνδυνος χρεοκοπίας - Πτώχευση	9
1.3 ΤΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ	12
1.3.1 Πηγές του πτωχευτικού δικαίου	15
1.3.2 Σκοπός του πτωχευτικού δικαίου	16
1.4 ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ	19
1.5 ΠΡΩΠΤΟΧΕΥΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ – Ο ΝΕΟΣ ΘΕΣΜΟΣ	22
1.6 Ο ΝΟΜΟΣ 3588/2007	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	27
2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	27
2.2 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	28
2.3 Η ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	33
2.3.1 Περιγραφή της διαδικασίας	33
2.3.2 Λήψη προληπτικών μέτρων	38
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Ο ΝΟΜΟΣ 4072/2012	39
3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ	39
3.2 Ο ΝΟΜΟΣ 4072/2012	40
3.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΈΚΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΟΥ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ «ΠΡΟΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ»	44
3.3.1 «Διαδικασία εξυγίανσης» - άρθρο 99 ΠτΚ	46

3.3.2 «Αίτηση ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης» - άρθρο 100 ΠτΚ	48
3.3.3 «Απόφαση του δικαστηρίου για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης» - άρθρο 101 ΠτΚ, «Διορισμός μεσολαβητή και ειδικού εντολοδόχου» - άρθρο 102 ΠτΚ και «Καθήκοντα και αμοιβές των οργάνων της διαδικασίας» - άρθρο 106ι ΠτΚ	49
3.3.4 «Προληπτικά μέτρα στη διαδικασία εξυγίανσης» - άρθρο 103 ΠτΚ	50
3.3.5 «Προθεσμία σύναψης της συμφωνίας – Υποχρεώσεις κατά τη διαπραγμάτευση» - άρθρο 104 ΠτΚ	51
3.3.6 «Σύγκληση συνέλευσης των πιστωτών» - άρθρο 105 ΠτΚ	52
3.3.7 «Διαδικασία της συνέλευσης και λήψη απόφασης» - άρθρο 106 ΠτΚ	53
3.3.8 «Σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106α ΠτΚ	54
3.3.9 «Άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106β ΠτΚ	54
3.3.10 «Συμμετοχή δημοσίου και δημοσίων φορέων» - άρθρο 106δ ΠτΚ	55
3.3.11 «Περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106ε ΠτΚ	57
3.3.12 «Αίτηση για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106στ ΠτΚ	59
3.3.13 «Επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106ζ ΠτΚ	60
3.3.14 «Αποτελέσματα της επικύρωσης» - άρθρο 106η ΠτΚ	61
3.4 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ	63
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ	66
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	69

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στην παρούσα εργασία γίνεται μια προσπάθεια να μελετηθεί και να σχολιαστεί το άρθρο 234 του Νόμου 4072/2012, το οποίο αφορά στη διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων όπως αυτό τροποποίησε το άρθρο 99 του Νόμου 3588/2007 του πτωχευτικού κώδικα. Προκείμενου να γίνει κατανοητός ο τωρινός νόμος έχει

προηγηθεί μια ανάλυση στους προηγούμενους νόμους που ο τελευταίος τροποποίησε.

Πιο συγκεκριμένα:

Το πρώτο κεφάλαιο μας εισάγει στην έννοια του πτωχευτικού δικαίου, αναλύει την διαδικασία συνδιαλλαγής και κάνει αναφορά στον ν. 3588/2007 με τον οποίο θεσμοθετήθηκε αρχικά η «διαδικασία συνδιαλλαγής».

Το δεύτερο κεφάλαιο σχολιάζει τη διαδικασία εξυγίανσης η οποία προβλέπεται στο έκτο κεφάλαιο του πτωχευτικού Κώδικα (άρθρα 99επ.) και εισήχθη στον κώδικα εμβόλιμα με το νόμο 4013/2011.

Τέλος, το τρίτο κεφάλαιο διαπραγματεύεται το νόμο 4072/2012 και τις τροποποιήσεις που αυτός επέφερε προκειμένου να καταστεί περισσότερο λειτουργική η πρωπτοχευτική διαδικασία εξυγίανσης των επιχειρήσεων.

Η εργασία ολοκληρώνεται με την παράθεση των συμπερασμάτων.

ABSTRACT

In this thesis, an attempt to study and comment on the article 234 of Law 4072/2012 is being made, which refers to the rehabilitation procedure of the enterprises as amended in the article 99 of Law 3588/2007 of the Bankruptcy Law. In order to understand the current law, an analysis of the previous laws that were amended is preceded.

More specifically:

The first chapter introduces the concept of bankruptcy law, analyzes the conciliation process and makes reference to the Law 3588/2007 in which the “conciliation procedure” was originally instituted.

The second chapter comments on the rehabilitation procedure that is provided in the sixth chapter of the Bankruptcy Code (articles 99) and was introduced in the Code with the Law 4013/2011.

Finally, the third chapter deals with the Law 4072/2012 and the amendments that brought about in order to make the pre-bankruptcy rehabilitation procedure of the enterprises more functional.

The thesis is completed with a summary of conclusions.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η κρίση έχει δοκιμάσει τον επιχειρηματικό κόσμο κατά τρόπο αιφνίδιο και αναγκαστικό, με αποτέλεσμα οι περισσότερες επιχειρήσεις να βρεθούν σε δυσκολία αναζήτησης οικονομικών πόρων αφού οι μεν τράπεζες αρνούνται να χορηγήσουν δάνεια χωρίς μεγάλες εγγυήσεις, η δε φορολογία αυξάνεται με τρόπο ισοπεδωτικό για να μπορέσει να αντέξει μια επιχείρηση μεσαίου μεγέθους ενώ τα πάγια εισοδήματα, αν χρειαστεί να ρευστοποιηθούν, να μην αποφέρουν τα κέρδη τα οποία θα απέφεραν σε προηγούμενο χρόνο, αφού η αγοραστική δύναμη έχει μειωθεί και η ζυγαριά μεταξύ ζήτησης και προσφοράς βαραίνει δραματικά προς το δεύτερο.

Οι επιχειρήσεις, μέσα στον κυκεώνα των πολιτικο-οικονομικών εξελίξεων, πρέπει να βρουν τον τρόπο να «ορθοποδήσουν» και να ανταπεξέλθουν στα έξοδα, πάγια και μη, μέσα στην εξαντλημένη αγορά, όταν ο κύκλος εργασιών μειώνεται και τα έσοδα συρρικνώνονται με εξαιρετικά ραγδαία ταχύτητα με αποτέλεσμα να αδυνατούν να παραμείνουν ανέπαφες και να βγουν αλώβητες από αυτή την κρίση. Με τη χώρα να έχει φτάσει κοντά στα όρια της χρεοκοπίας, μια ενδεχόμενη χρεοκοπία της αγοράς θα συμπαράσυρε όλο το ανθρώπινο δυναμικό που συνδέεται με αυτήν: επιχειρηματίες, εργαζόμενους, προμηθευτές, ασφαλιστικά ταμεία, τραπεζικά ιδρύματα. Ήταν επομένως αναγκαίο να διερευνηθεί το καταλληλότερο και προσφορότερο νομοθετικό πλαίσιο, που θα έδινε μια δεύτερη ευκαιρία σε όσες επιχειρήσεις ήταν μεν βιώσιμες, βρίσκονταν όμως μπροστά σε επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των υποχρεώσεών τους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΣΥΝΔΙΑΛΛΑΓΗΣ

1.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η δύσκολη οικονομική συγκυρία η μειωμένη χρηματοδότηση από τις τράπεζες και οι απότομες αλλαγές της αγοράς συμβάλλουν αποφασιστικά στη δημιουργία προβλημάτων που βυθίζουν την επιχείρηση στην κρίση, που πολύ εύκολα μπορεί να απειλήσει την επιβίωση της.

Τα πρώτα σημάδια που σηματοδοτούν την είσοδο της επιχείρησης στην κρίση παρουσιάζονται με τη μορφή:

- Μεγάλης μείωσης του κύκλου εργασιών και της κερδοφορίας
- Προβλήματα ρευστότητας
- Αδυναμία χρηματοδότησης
- Αδυναμία στις ταμειακές ροές

Η γρήγορη αντιμετώπιση των παραπάνω προβλημάτων μπορεί να αποτρέψει την είσοδο της επιχείρησης σε ανεξέλεγκτη πτώση που γρήγορα εξελίσσεται σε γενικευμένη στάση πληρωμών που οδηγεί την επιχείρηση σε πτώχευση.

1.2 ΠΙΣΤΩΤΙΚΟΣ ΚΙΝΔΥΝΟΣ

Ο πιστωτικός κίνδυνος ορίζεται ως η πιθανή ή αναμενόμενη ζημιά που προέρχεται από την αδυναμία των δανειζόμενων να επιστρέψουν τα κεφάλαια ή/και τους τόκους των κεφαλαίων που δανείστηκαν, δηλαδή από την αδυναμία να εκπληρώσουν τις συμβατικές τους υποχρεώσεις. (Αγγελόπουλος, 2010: 625).

Στην διεθνή βιβλιογραφία εντοπίζουμε τρεις κατηγορίες πιστωτικού κινδύνου. Οι κατηγορίες αυτές είναι: ο κίνδυνος εκτεθειμένου ποσού, ο κίνδυνος υποβάθμισης και ο κίνδυνος χρεοκοπίας. Το τελευταίο είδος κινδύνου θα αναλύσουμε παρακάτω.

1.2.1 Κίνδυνος χρεοκοπίας - Πτώχευση

Ως κίνδυνος χρεοκοπίας ορίζεται ο κίνδυνος αθέτησης των υποχρεώσεων των πιστούχων, που προκύπτουν από τη νομική δέσμευσή τους, εις βάρος φυσικά του πιστωτή. Κατά κύριο λόγο, ο κίνδυνος αυτός αφορά τους κατόχους ομολόγων, που θίγονται σε περίπτωση αθέτησης των προβλεπόμενων συμφωνηθέντων όρων Σύμφωνα με τους Das, Freed, Geng & Kapadia (2006). Ο κίνδυνος χρεοκοπίας για

μια επιχείρηση αυξάνεται εφόσον συνεπιδρούν κοινοί παράγοντες που συνδράμουν προς την κατεύθυνση αυτή.

Οι όροι «χρεοκοπία» και «πτώχευση» χρησιμοποιούνται, συνήθως, με την ίδια εννοιολογική σημασία, κάτι που ωστόσο είναι λανθασμένο. Λεξιλογικά, οι δύο όροι ερμηνεύονται ως εξής:

Πτώχευση είναι η κατάσταση μιας οικονομικής επιχείρησης, ιδίως εμπορικής, της οποίας η αδυναμία να αντεπεξέλθει στις οικονομικές της υποχρεώσεις διαπιστώθηκε από το αρμόδιο δικαστήριο και ανακοινώθηκε επίσημα.

Χρεοκοπία είναι η παράνομη ή γενικά σκόπιμη πτώχευση.

Όπως παρατηρούμε από τους παραπάνω ορισμούς, η «χρεοκοπία» περιλαμβάνει το στοιχείο της δολιότητας. Εξετάζοντας, όμως, τους ορισμούς από νομοθετική σκοπιά, διαπιστώνουμε ότι η χρεοκοπία δεν περιέχει πάντα το στοιχείο της δολιότητας ή σκοπιμότητας.

Γενικότερα η πτώχευση μπορεί να οριστεί με διάφορους τρόπους και μερικές μάλιστα πτωχεύσεις δεν καταλήγουν κατ' ανάγκη σε κατάρρευση και διάλυση της επιχείρησης.

Από οικονομική άποψη, η πτώχευση σημαίνει συνήθως ότι τα έσοδα μιας επιχείρησης δεν καλύπτουν το κόστος. Μπορεί ακόμη να σημαίνει ότι τα κέρδη της ως ποσοστό του ιστορικού κόστους των επενδύσεων είναι μικρότερο από το κόστος των κεφαλαίων της. Μπορεί τέλος, να σημαίνει ότι οι πραγματικές αποδόσεις υστερούν σε σχέση με τις αναμενόμενες.

Παρ' όλο που ως όρος η χρηματοοικονομική πτώχευση είναι λιγότερο ασαφής από την οικονομική πτώχευση και γι αυτήν υπάρχουν δυο γενικά παραδεκτές απόψεις. Μια επιχείρηση μπορεί να θεωρηθεί ότι έχει πτωχέψει αν δεν μπορεί να αντιμετωπίσει τις τρέχουσες υποχρεώσεις μόλις καταστούν απαιτητές, παρά το ότι τα

συνολικά επενδυμένα κεφάλαια της μπορεί να υπερβαίνουν τις συνολικές της υποχρεώσεις. Αυτό ονομάζεται τεχνική αδυναμία πληρωμών. Μια επιχείρηση είναι χρεωκοπημένη ή σε πτώχευση, όταν οι συνολικές της υποχρεώσεις υπερβαίνουν μια «λογική» αποτίμηση του ενεργητικού της (δηλαδή όταν η «πραγματική» καθαρή θέση της είναι αρνητική) (Weston, Brigham, 1986: 796).

Ο καθηγητής Κοτσίρης αναφέρει ότι για να επέλθει η πτώχευση, πρέπει να συντρέχουν δύο ουσιαστικές προϋποθέσεις και μία δικονομική προϋπόθεση.

Ουσιαστικές προϋποθέσεις:- Η εμπορική ιδιότητα του οφειλέτη (φυσικού ή νομικού προσώπου) και η παύση πληρωμών των εμπορικών του χρεών ή η επίσημη δήλωσή του ότι αναστέλλει τις πληρωμές των εμπορικών του χρεών.

Δικονομική προϋπόθεση:Το δικαστήριο επιλαμβάνεται της υπόθεσης κήρυξης της πτώχευσης, είτε κατόπιν αίτησης κάποιου από τους δανειστές είτε κατόπιν δήλωσης του εμπόρου για αναστολή των πληρωμών του, η οποία κατατίθεται στον γραμματέα του δικαστηρίου είτε και αυτεπαγγελτός(Παπαδόπουλος, Φουρκαλίδης, Χαραλαμπίδης, χ.χ.:6)

Επιπλέον, πολλοί ερευνητές έχουν ορίσει την οικονομική αποτυχία ως το νομικό καθεστώς της πτώχευσης, π.χ. Altman (1968), Altman, Haldeman και Narayanan (1977), Mensah (1983) Ohlson (1980), Gloubos και Grammatikos (1988) καθώς και άλλοι. Εντούτοις, ένας αυστηρά νομικός ορισμός της αποτυχίας μπορεί να μην είναι απόλυτα κατάλληλος από χρηματοοικονομική άποψη. Η επιχείρηση που πτωχεύει αντιμετωπίζει, κατά κανόνα, σοβαρά οικονομικά προβλήματα αρκετό χρόνο πριν από την πτώχευση. Η πτώχευση επέρχεται κατά το τελευταίο στάδιο των οικονομικών δυσχερειών, όταν η επιβίωση της επιχείρησης είναι πλέον αδύνατη. Στην πραγματικότητα η οικονομική αποτυχία, δηλαδή η οικονομική κατάσταση που

δεν βελτιώνεται χωρίς να ληφθούν ειδικά διορθωτικά μέτρα, συμβαίνει πριν από τη νομική «αποτυχία».

Τέλος, μερικές άλλες μελέτες έχουν υιοθετήσει ένα πιο γενικό ορισμό, έτσι ώστε να περιλάβουν τόσο τη νομική όσο και την οικονομική αποτυχία. Ο Beaver (1966) όρισε την αποτυχία ως την κατάσταση κατά την οποία συμβαίνει οποιοδήποτε γεγονός από τα εξής: πτώχευση, αδυναμία εξόφλησης ομολογιακού δανείου, τραπεζικό άνοιγμα, μη καταβολή μερίσματος προνομιούχων μετοχών. Ο Deakin (1972) χρησιμοποίησε ένα παρόμοιο ορισμό θεωρώντας ως αποτυχούσες επιχειρήσεις εκείνες που πτώχευσαν ή ήσαν ασυνεπείς στην εξυπηρέτηση των υποχρεώσεών τους ή ρευστοποιήθηκαν (εκκαθαρίστηκαν). Γενικοί ορισμοί της αποτυχίας έχουν υιοθετηθεί επίσης από τους Edmister (1972), Blum (1974), Appetiti (1984), Micha (1984) και άλλους (Βρανάς, χ.χ.: 2).

1.3 ΤΟ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

Το πτωχευτικό δίκαιο μπορεί να οριστεί ως το ολοκληρωμένο και αυτοτελές σύστημα κανόνων δικαίου, οι οποίοι προβλέπουν μεν κινούμενες και εποπτευόμενες δικαστικά κατάλληλες διαδικασίες προς το σκοπό της συλλογικής ικανοποίησης πιστωτών από τις περιουσίες των οφειλετών τους (εμπόρων ή ενώσεων προσώπων με νομική προσωπικότητα και οικονομικό σκοπό), των ευρισκομένων σε καταστάσεις ανυπέβλητης οικονομικής δυσπραγίας (καταστάσεις πτώχευσης), παρέχουν, όμως, παράλληλα, και διεξόδους διάσωσης (εξυγίανσης) των υπάρχουσών επιχειρήσεων των τελευταίων.

Οι προβλεπόμενες διαδικασίες συνίστανται, αφενός μεν στις προληπτικές,

προπτωχευτικές -πριν, δηλαδή, κηρυχθεί από το δικαστήριο η πτώχευση του οικονομικά δυσπραγήσαντος οφειλέτη- διαδικασίες εξυγίανσης(η οποία αντικατέστησε την αρχικά προβλεφθείσα διαδικασία συνδιαλλαγής, όπως θα δούμε παρακάτω) και ειδικής εκκαθάρισης, αφετέρου δε στην πτωχευτική διαδικασία, η οποία περιλαμβάνει τη διαδικασία του σχεδίου αναδιοργάνωσης και τη διαδικασία (της πτωχευτικής) εκκαθάρισης.

Με άλλα λόγια, το πτωχευτικό δίκαιο του ν. 3588/2007 είναι δίκαιο της σοβαρής οικονομικής στενότητας και, ιδίως, της αδυναμίας πληρωμών, δίκαιο της «πτώχευσης» των προσδιορισμένων στο νόμο προσώπων των προσώπων, δηλαδή, που έχουν κατά το νόμο «πτωχευτική ικανότητα»·ικανότητα, να υπαχθούν -διαδοχικά (κατά κανόνα)- στις προβλεπόμενες διαδικασίες αντιμετώπισης της αδυναμίας τους.

Παραδοσιακά, βέβαια, από τους χρόνους ισχύος και στη χώρα μας αυτούσιου του γαλλικού εμπορικού κώδικα, του *codedecommerce* (από το 1821), και των όμοιων μεταγενέστερων διατάξεων των άρθρων 525επ. του Εμπορικού Νόμου (από το 1878), όπως ίσχυσαν μετά από πολλές τροποποιήσεις τους μέχρι το νόμο 3588/2007, πτωχευτική ικανότητα είχαν μόνον οι έμποροι. Για πρώτη φορά, με το νόμο 3588/2007 η πτωχευτική ικανότητα αναγνωρίστηκε και σε ενώσεις προσώπων με νομική προσωπικότητα και οικονομικό σκοπό. Με το νόμο, όμως, 3869/2010 «Ρύθμιση των οφειλών υπερχρεωμένων φυσικών προσώπων και άλλες διατάξεις» και κατ' απομίμηση της αντίστοιχης γερμανικής πτωχευτικής νομοθεσίας, η πτωχευτική ικανότητα επεκτάθηκε και σε «φυσικά πρόσωπα», που δεν έχουν την εμπορική ιδιότητα - άρα σε καταναλωτές, άλλους επαγγελματίες, π.χ. δικηγόρους-, εφόσον «έχουν περιέλθει, χωρίς δόλο, σε μόνιμη αδυναμία πληρωμής ληξιπρόθεσμων χρηματικών οφειλών τους» από σχέσεις

ιδιωτικού δικαίου (άρθρο 1). Τα τελευταία, ωστόσο, πρόσωπα, δεν υπάγονται στις διαδικασίες του ν. 3588/2007, αλλά στις ειδικότερες διαδικασίες του νόμου 3869/2010, ο οποίος αποφεύγει μεν να αναφερθεί ευθέως σε «πτώχευση», την υπονοεί, ωστόσο, και την προϋποθέτει αναμφισβήτητα. Για την πλήρωση μόνον τυχόν κενών ορίζεται ρητά στον τελευταίο αυτό νόμο (άρθρο 15) ότι αναλογικής εφαρμογής τυγχάνουν οι διατάξεις του πτωχευτικού κώδικα, του νόμου δηλαδή 3588/2007 (Ψυχομάνης, 2011: 1-3).

1.3.1 Πηγές του πτωχευτικού δικαίου

Κύρια, βασική πηγή του πτωχευτικού δικαίου είναι, ως ελέχθη, ο νόμος 3588/2007 (ΦΕΚ Α' αρ. 153/10.7.2007), ο οποίος τέθηκε σε ισχύ ως «πτωχευτικός κώδικας» -εφεξής, και ΠτΚ- από την 16^η Σεπτεμβρίου 2007 (άρθρο 180).

Στο νόμο αυτό επέφερε αρχικά αλλαγές ο νόμος 3858/2010 «Προσαρμογή του ελληνικού δικαίου στο πρότυπο νόμου του έτους 1997 για τη «διασυννοριακή πτώχευση» της Επιτροπής των Ηνωμένων Εθνών για το Διεθνές Εμπορικό Δίκαιο και άλλες διατάξεις», με τις διατάξεις των άρθρων του 34 και 35, πέραν των λοιπών καινοτομιών ως προς τις διεθνείς πτωχεύσεις, περί των κατωτέρω.

Ουσιωδέστερες είναι οι τροποποιήσεις των άρθρων 99επ. του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007, που επήλθαν με το νόμο 4013/2011«Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού Ηλεκτρονικού

Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων - Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας)-Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις».

Με τις διατάξεις του νόμου αυτού αντικαταστάθηκε ολόκληρο το έκτο κεφάλαιο του ΠτΚ (άρθρα 99-106) και τα νέα άρθρα έλαβαν αριθμούς από 99 έως 106ια. Μερικώς, τροποποιήθηκαν, επίσης, και άλλα άρθρα του ΠτΚ, χάριν εναρμόνισής τους προς τις εισαχθείσες νέες ρυθμίσεις. Με το νόμο αυτό καταργήθηκε η αρχικώς στα αντικατασταθέντα άρθρα προβλεπομένη «διαδικασία συνδιαλλαγής» και τη θέση της έλαβαν η «προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» και η «ειδική εκκαθάριση» με ευρύτερους της προηγουμένης στόχους και προβλέψεις δεσμεύσεων για πιστωτές.

Τέλος, με το άρθρο 234 του πρόσφατου νόμου 4072/2012 (ΦΕΚ Α', 86/11-4-2012) επήλθαν σημαντικές αλλαγές, στην πολυσυζητημένη διαδικασία του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα (διαδικασία εξυγίανσης, πρώην διαδικασία συνδιαλλαγής), τις οποίες θα σχολιάσουμε εκτενέστερα παρακάτω (Ψυχομάνης, 2011: 4-8).

1.3.2 Σκοπός του πτωχευτικού δικαίου

Το άρθρο 1 του νέου πτωχευτικού κώδικα, φέρει τον τίτλο «Σκοπός της πτώχευσης», και ορίζει: *«Η πτώχευση αποσκοπεί στη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών του οφειλέτη με τη ρευστοποίηση της περιουσίας του ή με άλλο τρόπο που προβλέπεται από σχέδιο αναδιοργάνωσης και ιδίως με τη διατήρηση της επιχείρησής του».*

Το άρθρο αυτό φαίνεται ότι αποτέλεσε προσπάθεια αυτούσιας, σχεδόν μεταφοράς στο δίκαιο μας, της αντίστοιχης παραγράφου 1 του γερμανικού νόμου για την πτώχευση. Το γερμανικό άρθρο είναι καλύτερα διατυπωμένο και αναφέρει: «Σκοποί της πτωχευτικής διαδικασίας. Η πτωχευτική διαδικασία αποσκοπεί στη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών ενός οφειλέτη, είτε με ρευστοποίηση της περιουσίας του, είτε με τη συμφωνία μιας παρεκκλίνουσας ρύθμισης σε ένα πτωχευτικό σχέδιο προς το σκοπό ιδίως της διατήρησης της επιχείρησης. Στον καλόπιστο οφειλέτη παρέχεται η ευχέρεια να απαλλαγεί από τις υπόλοιπες υποχρεώσεις του.» Η διαφορά έγκειται, κυρίως στο ότι ο γερμανικός νόμος κάνει λόγο για πτωχευτικό σχέδιο, με το οποίο παρέχεται η δυνατότητα όχι μόνο της αυτούσιας πώλησης της επιχείρησης του φτωχού ως συνόλου, αλλά και της εφαρμογής οποιουδήποτε άλλου μέτρου προσφορότερης αξιοποίησης της περιουσίας του, μεταξύ των οποίων μπορεί να προκρίνεται και το μέτρο της αναδιοργάνωσης της επιχείρησης, με περιορισμό – κατόπιν πλειοψηφικής απόφασης του- και των δικαιωμάτων των ενέγγυων πιστωτών. Η αποδέσμευση δε του οφειλέτη (φυσικού προσώπου) από τα (περαιτέρω) χρέη του επιτυγχάνεται, εφόσον, αφενός μεν είναι καλόπιστος -με την έννοια ότι γνωστοποιεί τις περιουσιακές του δυνατότητες και εκπληρώνει τις υποχρεώσεις προστασίας των πιστωτών του-, αφετέρου δε θέτει στη διάθεση των πιστωτών τα μεταβιβάσιμα εισοδήματα του για έξι χρόνια.

Στον ελληνικό νόμο, προβλέπεται «πρωπτοχευτική διαδικασία εξυγίανσης» και διαδικασία ειδικής εκκαθάρισης, για να αντιμετωπιστούν σοβαρά οικονομικά προβλήματα της επιχείρησης, προτού κηρυχτεί η πτώχευση της, «σχέδιο αναδιοργάνωσης», που έπεται μεν της κήρυξης της πτώχευσης, προηγείται, όμως, της εκκαθάρισης της πτωχευτικής περιουσίας, με περιεχόμενο τη διάσωση ή την αξιοποίηση της επιχείρησης, αλλά και τη διανομή της πτωχευτικής περιουσίας και την

ευθύνη ακόμη του οφειλέτη μετά την περάτωση της πτωχευτικής διαδικασίας. Η αποδέσμευση του οφειλέτη – πτωχού, ως νέα ευκαιρία για επαγγελματική επαναδραστηριοποίηση του προβλέπεται στον ελληνικό νόμο μόνο για τον συγγνωστό και αποκατασταθέντα λόγο παρόδου δεκαετίας οφειλέτη ο οποίος κατόπιν σχετικής δικαστικής απόφασης, μπορεί να απαλλαγεί – μερικά ή ολικά- από τις περαιτέρω υποχρεώσεις του έναντι των πτωχευτικών και ομαδικών πιστωτών του.

Σκοπός λοιπόν του, των ρυθμίσεων του ν. 3588/2007 – συνεπώς και του πτωχευτικού δικαίου, που οι κανόνες του νόμου αυτού απαρτίζουν- είναι, προφανώς η οικονομικά και κοινωνικά πλέον πρόσφορη, ταχεία και αποδοτική διευθέτηση των επιπτώσεων της οικονομικής κατάρρευσης ενός έμπορου ή ενώσεως προσώπων με νομική προσωπικότητα και οικονομικό σκοπό για το σύνολο των πιστωτών τους και το γενικότερο συμφέρον, προκειμένου να αποφευχθούν χρονοβόρες και ανασφαλείς. Πράγματι, οι ρυθμίσεις του ΚΠολΔ για την ατομική αναγκαστική εκτέλεση δεν λαμβάνουν υπόψη τους οικονομικές και κοινωνικές προτεραιότητες. Βασικός δηλαδή, στόχος των ρυθμίσεων του πτωχευτικού κώδικα είναι η συλλογική αναγκαστική εκτέλεση, μέσα, όμως από διαδικασίες που παρέχουν τη δυνατότητα διάσωσης της επιχείρησης του πτωχού. Έτσι, με διαδικασίες εξυγίανσης, ειδικής εκκαθάρισης, υλοποίηση σχεδίου αναδιοργάνωσης και (πτωχευτικής) εκκαθάρισης με εκποίηση της επιχείρησης ως συνόλου, επιδιώκεται αφενός μεν η πλήρης ή – τουλάχιστον- η σύμμετρη ικανοποίηση των δανειστών, ως ασφαλέστερη και ενισχυτική της εμπορικής κίνησης μέθοδος, αφετέρου δε και παράλληλα, η διάσωση της επιχείρησης του πτωχού και η παροχή στον ανυπαίτιο πτωχεύσαντα μια νέας ευκαιρίας, ως καθολικό κοινωνικό και οικονομικό αίτημα της σύγχρονης εποχής. Ο νέος νόμος, πράγματι φιλοδοξώντας να εκσυγχρονίσει το ελληνικό πτωχευτικό δίκαιο, καινοτομεί, τουλάχιστον, α) ως προς τις προβλεπόμενες δυνατότητες αποτροπής της

πτώχευσης και διάσωσης της επιχείρησης του πτωχού, β) ως προς την ενδυνάμωση της θέσεως των δανειστών, μέσω της σύστασης ενός ακόμα οργάνου της πτωχευτικής διαδικασίας, της επιτροπής των πιστωτών και γ) ως προς την επιτάχυνση της όλης διαδικασίας.

Είναι βέβαια, προφανές πως η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών επιδιώκεται, καταρχήν, να είναι πλήρης. Η συνήθης όμως ανεπάρκεια του ενεργητικού οδηγεί υποχρεωτικά σε μερική μόνο ικανοποίηση των απαιτήσεων, η οποία οφείλει να είναι, τουλάχιστον σύμμετρη, ανάλογη, δηλαδή προς το ύψος της απαίτησης κάθε δανειστή. Αν και αυτό δεν ορίζεται ειδικά στο νόμο, απορρέει, ωστόσο, χωρίς αμφιβολία, από τις σχετικές έμμεσες, κυρίως, αναφορές των άρθρων 156 και 160 του νόμου.

1.4 ΘΕΜΑΤΑ ΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

Το πτωχευτικό δίκαιο δεν είναι δίκαιο εκείνων , που στερούνται περιουσίας, αλλά το δίκαιο των «πτωχών». «Πτωχός» - από το ρήμα «πτώσσω»- σημαίνει «ταπεινωμένος», «μαζεμένος ή ζαρωμένος από φόβο», «επαίτης». Επειδή δε ο όρος χρησιμοποιείται, εν προκειμένω, σε ένα ευρύτερο κοινωνικοοικονομικό πεδίο, χαρακτηρίζει, ακριβέστερα, το πρόσωπο, που συστέλλεται από φόβο, ταπεινώνεται οικονομικά, έναντι του κοινωνικού περιγύρου του, επειδή -χωρίς, καταρχήν, να το θέλει ή να το έχει επιδιώξει - προδίδει τις οικονομικές προσδοκίες του, επειδή, με άλλα λόγια, δεν είναι πλέον σε θέση να εκπληρώνει, γενικευμένα, τις οικονομικές του υποχρεώσεις απέναντι σε αυτούς που συναλλάσσονται μαζί του και προς την κοινωνία, στο πλαίσιο της

οποίας ανέπτυξε τη δραστηριότητά του. Πτωχός, δηλαδή, ή πτωχεύσασθαι είναι εκείνος, που αδυνατεί να πληρώνει τα χρέη του. Πτώχευση, αντίστοιχα, είναι η κατάσταση της αδυναμίας πληρωμών. Το δίκαιο, συνεπώς, που ασχολείται με την κατάσταση της αδυναμίας κάποιου να πληρώνει τα χρέη του ονομάζεται πτωχευτικό.

Αν και δεν επισημαίνεται αυτό ρητά, οι διατάξεις της πτωχευτικής νομοθεσίας φαίνεται ότι εμφορούνται, καταρχήν, από την αντίληψη της ανυπαίτιας αδυναμίας, της ανυπαίτιας πτώχευσης. Για την υπαίτια, αντίθετα, περιέλευση κάποιου σε κατάσταση αδυναμίας πληρωμών, την πρόκληση της αδυναμίας, επιλέγεται διαφορετικός όρος, ο όρος «χρεοκοπία» ή «χρεωκοπία» (από το ιωνικό «χρέος» ή το αττικό «χρέως», αντίστοιχα).

Λιγότερο ευέλικτες, γλωσσικά, οι ξένες νομοθεσίες χρησιμοποιούν τους όρους *faillite* και *fallimento* (προερχόμενες μάλλον από το λατινικό *fallere* (*fallo*), που σημαίνει εξαπατώ, πράττω δολίως, διαφεύγω), για να υποδηλώσουν την δόλια οικονομική πτώση κάποιου, ο οποίος αδυνατεί να εκπληρώσει τις οικονομικές του υποχρεώσεις. Όμοια σημασία αποδίδεται και στον χρησιμοποιούμενο στη γαλλική γλώσσα όρο «*banqueroute*», ο οποίος, καθιερωθείς και σε άλλες γλώσσες, ως *Bankerutt*, *Bankerott*, *bankruptcy*, προερχόμενος δε από τις ιταλικές λέξεις *bancorotto*, σημαίνει τη θραύση τράπεζας (τραπεζιού) του αθετούντος τις αναληφθείσες υποχρεώσεις του εμπόρου, που συνηθιζόταν στις ιταλικές πόλεις, ως πράξη ενδεικτική καταφρονήσεως προς το πρόσωπό του.

Αντίθετα, ο όρος «*Konkurs*» (συνδρομή, συρροή) - από τις λατινικές λέξεις *concursum creditorum* -, που συναντάται στην παλαιότερη γερμανική, στην ελβετική και στην αυστριακή νομοθεσία, υποδηλώνει ευθέως τη συλλογική οργάνωση και ικανοποίηση των πιστωτών του ευρισκομένου σε οικονομική

αδυναμία.

Η γερμανική μεταρρύθμιση του 1998 χρησιμοποιεί, πλέον, κατ' αποκλειστικότητα, τον όρο «Insolvenz», ο οποίος προερχόμενος από τις λατινικές λέξεις «in» και «solvere» (solvo), σημαίνει τη μη εκπλήρωση. Ο γερμανός, ωστόσο, νομοθέτης αποδίδει ρητά στον όρο την έννοια της αδυναμίας πληρωμής -την έννοια, δηλαδή, ακριβώς της «πτώχευσης» - και όχι της «αφερεγγυότητας», όπως πολλοί αποδίδουν τον όρο στα ελληνικά.

Το πτωχευτικό δίκαιο δεν μπορεί να ονομάζεται - όπως άστοχα προτείνεται- δίκαιο «αφερεγγυότητας». Αφερεγγυότητα σημαίνει, πράγματι, ανυπαρξία «εγγύης», προσωπικής, δηλαδή, ασφάλειας, έλλειψη, με άλλα λόγια, εμπιστοσύνης στο πρόσωπο του οφειλέτη ότι θα εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που αναλαμβάνει, προσωπική αναξιπιστία του οφειλέτη, που μπορεί, ωστόσο, να οφείλεται και σε περιουσιακή του ανεπάρκεια, χωρίς τούτο να είναι αναγκαίο. Αυτή καθ' εαυτή, όμως, η πτώχευση σημαίνει επακριβώς την αδυναμία πληρωμών, η οποία μάλιστα μπορεί να οφείλεται σε αδυναμία, απλώς, ρευστοποίησης περιουσιακών στοιχείων, τα οποία, ωστόσο, συνιστούν επαρκή για την ικανοποίηση των χρεών περιουσία (φερεγγυότητα), ενώ δεν συνιστά καν υποκειμενική περί αξιπιστίας του οφειλέτη κρίση, αλλά πραγματική κατάσταση.

Πάντως, ο νέος ελληνικός πτωχευτικός κώδικας αποφεύγει παντελώς εσφαλμένα να χρησιμοποιήσει στις διατάξεις του τους μεστούς περιεχομένου όρους «πτωχός» ή «πτωχεύσας» και αναφέρεται, απλώς, σε «οφειλέτη»(Ψυχομάνης, 2011: 8-11).

1.5 ΠΡΩΠΤΟΧΕΥΤΙΚΟ ΣΤΑΔΙΟ – Ο ΝΕΟΣ ΘΕΣΜΟΣ

Η εισαγωγή του θεσμού της διαδικασίας συνδιαλλαγής είναι από τα πλέον κρίσιμα μέτρα για τη διάσωση της επιχείρησης σε πρωτοχευτικό επίπεδο, αλλά και ως προστάδιο για τη δυνατότητα αναδιοργάνωσης της επιχείρησης του οφειλέτη σε περίπτωση που θα κατέληγε τελικά στη διαδικασία της πτώχευσης. Η διαδικασία συνδιαλλαγής δεν προβλέφθηκε για πρωτόγνωρη οικονομική κρίση και ύφεση. Ωστόσο έδωσε «αναπνοή» χρόνου σε πάρα πολλές επιχειρήσεις είτε με προσωρινή δικαστική προστασία, είτε με άνοιγμα της διαδικασίας είτε με επικύρωση συμφωνίας, χωρίς να υπαγάγει εξαναγκαστικά σ αυτήν διαφωνούντες πιστωτές, που στην πλειοψηφία τους είναι εργαζόμενοι και μικροί πιστωτές. Η νέα διαδικασία χωρίς προηγούμενο πρότυπο στο προγενέστερο δίκαιο, σε βασικές και μόνο γραμμές και με πολλές αποκλίσεις έλαβε υπόψη το γαλλικό θεσμό της *procedure de conciliation* συνδυάζει τις συμβατικές ρυθμίσεις πιστωτών και οφειλέτη, ως διαδικασία σε πλαίσιο συμβατικό και δικαστικό και προβλέπεται ότι θα δώσει στους οφειλέτες, πριν φτάσουν στην κατάσταση παύσης των πληρωμών, τη δυνατότητα αναζήτησης νέων χρηματικών μέσων για την ανόρθωση των επιχειρήσεών τους. Η δυνατότητα αυτή παρέχεται σε κάθε οφειλέτη που θα είχε τις υποκειμενικές προϋποθέσεις της πτώχευσης.

Η διαδικασία συνδιαλλαγής με παρέμβαση μεσολαβητή και τα εχέγγυα της δικαστικής απόφασης ως διαδικασία πρόληψης της πτώχευσης προϋποθέτει οικονομική αδυναμία, παρούσα ή προβλέψιμη, και μη είσοδο στην κατάσταση παύσης των πληρωμών. Γι αυτό η διαδικασία αυτή δεν είναι δυνατή για τους οφειλέτες που ήδη αδυνατούν να ανταποκριθούν στις οικονομικές υποχρεώσεις τους κατά τρόπο μόνιμο και γενικό (Κοτσίρης, 2011: 559-560).

1.6 Ο ΝΟΜΟΣ 3588/2007

Με το ν. 3588/2007 και ειδικότερα με τα άρθρα του 99-106, θεσμοθετήθηκε αρχικά η «διαδικασία συνδιαλλαγής», η οποία όριζε ότι «Κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο από τα αναφερόμενα στο άρθρο 2 παράγραφος 1, το οποίο αποδεικνύει οικονομική αδυναμία, παρούσα ή προβλέψιμη, χωρίς να βρίσκεται σε κατάσταση παύσης των πληρωμών του, μπορεί να ζητήσει από το πτωχευτικό δικαστήριο το άνοιγμα της διαδικασίας συνδιαλλαγής.» Σύμφωνα με το άρθρο 101, «Ο μεσολαβητής έχει ως αποστολή να επιτύχει τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ του οφειλέτη και των πιστωτών του που εκπροσωπούν τουλάχιστον την πλειοψηφία των απαιτήσεων κατ' αυτού, όπως αυτές προκύπτουν από τα εμπορικά βιβλία του οφειλέτη, με σκοπό την άρση των οικονομικών δυσκολιών του οφειλέτη, τη συνέχιση της δραστηριότητάς του και διατήρηση των θέσεων εργασίας, καθώς και να προτείνει λύσεις για τη διάσωση της επιχείρησης, ιδίως με μείωση των απαιτήσεων, παράταση του ληξιπρόθεσμου αυτών, αναδιάρθρωση της επιχείρησης, μετοχοποίηση των απαιτήσεων, εκποίηση της επιχείρησης ή κάθε άλλο πρόσφορο μέτρο» (Γκάλιου, 2013).

Οι προϋποθέσεις που ισχύουν για να υπαχθεί φυσικό ή νομικό πρόσωπο έχουν ως εξής:

- θα πρέπει να έχει ληξιπρόθεσμες οφειλές τουλάχιστον 500.000 ευρώ.

- η συμφωνία συνδιαλλαγής δεσμεύει μόνο εκείνους που την υπέγραψαν.
- στην αίτηση επισυνάπτεται σε πρότυπο γραμμάτιο κατάθεσης του Ταμείου Παρακαταθηκών και Δανείων ποσό 5.000 ευρώ για την αμοιβή του εμπειρογνώμονα και του μεσολαβητή.
- το Δημόσιο, Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις, φορείς κοινωνικής πρόνοιας και ασφάλισης μπορούν να συναινούν σε μείωση των απαιτήσεων, με τους ίδιους όρους που θα μείωνε τις απαιτήσεις του και ένας ιδιώτης δανειστής (Τι σημαίνει υπαγωγή στο άρθρο 99, 2011).

Τα άρθρα του ΠτΚ (ν. 3588/2007) είχαν εισαγάγει στην ελληνική - πτωχευτική νομοθεσία το θεσμό της «διαδικασίας συνδιαλλαγής», κατά το πρότυπο της γαλλικής διαδικασίας της conciliation. Και η διαδικασία συνδιαλλαγής συνιστούσε προσπάθεια του νομοθέτη να διασώσει από την πτώχευση επιχειρήσεις με οικονομικά προβλήματα μέσω σύναψης και επικύρωσης ειδικής συμφωνίας συνδιαλλαγής.

Η διαδικασία συνδιαλλαγής ήταν το προβλεφθέν στο νόμο σύνολο δικαστικών και εξωδίκων ενεργειών με δικαστική εποπτεία, που απέβλεπε στην κατάρτιση και δικαστική επικύρωση μιας περί ρυθμίσεως οφειλών συμφωνίας ενός έχοντος πτωχευτική ικανότητα και ευρισκομένου σε κατάσταση παρούσας ή προβλέψιμης οικονομικής αδυναμίας προσώπου με τους διαθέτοντες την πλειοψηφία των απαιτήσεων πιστωτές του, χωρίς όμως δέσμευση των υπολοίπων, ώστε να αποφεύγεται τελικά η κήρυξη της πτώχευσης του και να διασώζεται η επιχείρησή του (Ψυχομάνης, 2011: 4-8).

Η παραπάνω διαδικασία θεσμοθετήθηκε ως ένα από τα ουσιαστικά κρίσιμα μέτρα (σύμφωνα με την έκθεση της συντακτικής επιτροπής) για τη διάσωση επιχειρήσεων σε προπτωχευτικό στάδιο. Αν και για πρώτη φορά θεσπίζεται η

διαδικασία συνδιαλλαγής στο ελληνικό δίκαιο, η συμφωνία των πιστωτών προς το σκοπό της διάσωσης μιας επιχείρησης, η οποία βρίσκεται στα πρόθυρα της πτώχευσης, υπήρχε και παλαιότερα στο νομικό μας σύστημα, με τα άρθρα 44-45 του ν. 1892/1990, με τα οποία ρυθμιζόταν ο αντίστοιχος θεσμός της οικειοθελούς ρύθμισης των χρεών μίας επιχείρησης, μέσω συμφωνίας πιστωτών και οφειλέτριας, εν συνεχεία δε ρητά καταργήθηκε με το άρθρο 181 του νέου Πτωχευτικού Κώδικα. Η χρησιμότητα της διαδικασίας συνδιαλλαγής δίνει τη δυνατότητα να συνεχίσουν τις δραστηριότητές τους επιχειρήσεις, που σε διαφορετική περίπτωση θα έκλειναν, με αποτέλεσμα τη ζημία όχι μόνο του επιχειρηματία και των εργαζομένων, αλλά και (αρκετές φορές) τη ζημία και των προμηθευτών τους, οι οποίοι κατά κανόνα δεν θα εισέπρατταν ποτέ τις απαιτήσεις τους. Μάλιστα σύμφωνα με στατιστικές οι οποίες έγιναν σε άλλη κράτη-μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ο επιχειρηματίας, που έχει μια «δεύτερη ευκαιρία» να διασώσει την επιχείρησή του ενεργεί αρτιότερα και κατά κανόνα η προσπάθεια αυτή είναι αποδοτικότερη, ενώ ταυτόχρονα αναβαθμίζεται η αυτονομία των πιστωτών και των άλλων εμπλεκόμενων στην πτώχευση μερών, με τη δυνατότητα παρέμβασής τους σε όλα τα στάδια της προπτωχευτικής διαδικασίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

2.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η διαδικασία εξυγίανσης, ένας νέος θεσμός στο δικαιοκόμας σύστημα, που αποσκοπεί στην ουσιαστική παροχήδεύτερης ευκαιρίας επιβίωσης σε επιχειρήσεις που δενέχουν ευοίωνες προοπτικές, από επιχειρηματικής πάντοτε πλευράς.

Πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, το έκτο κεφάλαιο του ΠτωχευτικούΚώδικα (ν.3588/2007) έφερε τον τίτλο «Διαδικασία συνδιαλλαγής» και ρύθμιζε την προϊσχύουσα διαδικασία συνδιαλλαγής. Η μετάβαση στονέο καθεστώς ρυθμίζεται με τα άρθρα 13, παρ. 1, και 14 του ν. 4013/2011 (Περιοδικό Ανάπτυξη, 2013).

Με την προτεινόμενη θεσμική το έκτο κεφάλαιο του ν. 3588/2007αναμορφώνεται με τέτοιο τρόπο, ώστε να δίνεται μια πραγματική δεύτερη ευκαιρία στις επιχειρήσεις που για οποιονδήποτε λόγο βρίσκονται σε οικονομική αδυναμία. Έτσι, εισάγεται με ουσιαστικό τρόπο η προ-πτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης μιας επιχείρησης και ενισχύεται η δυνατότητα διάσωσής της, πριν επέλθει η περίοδος πτώχευσης που σημαίνει και την αυτόματη απαξίωσή της. Μέσω αυτής της ρύθμισης αναμένεται να εξυγιανθούν και να συνεχίσουν να λειτουργούν επιχειρήσεις που είναι επιχειρηματικά βιώσιμες λόγω αντικειμένου, αλλά αντιμετωπίζουν προβλήματα ρευστότητας επειδή είναι υπερχρεωμένες.

2.2 Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

Η διαδικασία εξυγίανσης προβλέπεται στο έκτο κεφάλαιο του πτωχευτικού Κώδικα (άρθρα 99επ.). Η σχετική ρύθμιση εισήχθη στον κώδικα εμβόλιμα με το νόμο 4013/2011, ο οποίος επανέφερε κατ' ουσία, παραλλαγμένες σε πολλά σημεία τους, ιδίως δε βελτιωμένες και συμπληρωμένες, τις καταργηθείσες με το

άρθρο 181 του ιδίου κώδικα κύριες διατάξεις των άρθρων 44επ. του ν. 1892/1990, αντικαθιστώντας ολοκληρωτικά με αυτές τα αρχικά άρθρα 99 έως 106 του ΠτΚ και προσθέτοντας σ' αυτά νέα σχετικά άρθρα έως τον αριθμό 106ι (Ψυχομάνης, 2011: 61).

Η εξυγίανση βρίσκεται στον αντίποδα της πτωχευτικής εκκαθάρισης: Με την εξυγίανση αποτρέπεται η διάλυση της επιχείρησης στην οποία οδηγεί το πτωχευτικό δίκαιο και η επιχείρηση συνεχίζεται με τον ίδιο ή άλλο φορέα (Ρόκας, 1997: 69).

Ως διαδικασία εξυγίανσης ή ως συλλογική «προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης», μπορεί να ορισθεί το σύνολο των προβλεπομένων στο νόμο εξωδίκων και δικαστικών ενεργειών, τις οποίες μπορεί να κάνει ένας οφειλέτης, με πτωχευτική ικανότητα και κέντρο των κύριων συμφερόντων του στην Ελλάδα, ο οποίος βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεων του κατά τρόπο γενικό, ώστε να καταρτίσει με την κατά το νόμο πλειοψηφία των πιστωτών του ειδική συμφωνία εξυγίανσης, να επιτύχει την από το πτωχευτικό δικαστήριο επικύρωσή της και να αποφευχθεί, έτσι, η πτώχευσή του ή η κήρυξή της, να διασωθεί δε, εν τέλει, η επιχείρησή του, «χωρίς να παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών» του (άρθρο 99 ΠτΚ)(Ψυχομάνης, 2011: 59-60).

Προϋποθέσεις της διαδικασίας εξυγίανσης, - προϋποθέσεις υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης ή ουσιαστικές προϋποθέσεις της διαδικασίας εξυγίανσης - εξώδικης ή δικαστικής, κατά την §1 του άρθρου 99 ΠτΚ, είναι:

- Η πτωχευτική ικανότητα του προσώπου, το οποίο πρόκειται να υπαχθεί στη διαδικασία. Το πρόσωπο, το οποίο μπορεί να κάνει χρήση της διαδικασίας εξυγίανσης, μπορεί μεν να είναι φυσικό ή νομικό, πρέπει όμως να έχει πτωχευτική ικανότητα, όπως την ορίζει το πτωχευτικό δίκαιο. Υπενθυμίζεται ότι

ως πτωχευτική ικανότητα ενός προσώπου νοείται η νομική δυνατότητα να υπαχθεί στην προβλεπόμενη στο νόμο ειδική διαδικασία συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης, την πτωχευτική διαδικασία, κατόπιν δικαστικής αποφάσεως, που κηρύσσει την πτώχευση του. Κατά τη διάταξη δε της §1 του άρθρου 2 ΠτΚ, «πτωχευτική ικανότηταέχουν οι έμποροι, καθώς και οι ενώσεις προσώπων με νομική προσωπικότητα που επιδιώκουν οικονομικό σκοπό». Αυτά, επομένως, τα πρόσωπα, με τις διευκρινήσεις και τις ερμηνευτικές παρατηρήσεις, που έγιναν παραπάνω, στο οικείο μέρος, έχουν και τη δυνατότητα να υπαχθούν στην προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης των άρθρων 99επ. ΠτΚ.

- Η ύπαρξη του κέντρου των κυρίων συμφερόντων του στην Ελλάδα. Το διαθέτον πτωχευτική ικανότητα πρόσωπο πρέπει να έχει το «κέντρο των κυρίων συμφερόντων του στην Ελλάδα». Όπως ορίζεται στο άρθρο 4 §2 ΠτΚ «κέντρο των κύριων συμφερόντων είναι ο τόπος, όπου οφειλέτης ασκεί συνήθως τη διοίκηση των συμφερόντων του. Για τα νομικά πρόσωπα τεκμαίρεται, μέχρι να αποδειχθεί το αντίθετο, ότι κέντρο των κύριων συμφερόντων είναι ο τόπος της καταστατικής έδρας». Και επί του θέματος τούτου ισχύουν, όσα ειπώθηκαν παραπάνω.

- Η υφιστάμενη κατάσταση παρούσης ή επαπειλούμενης γενικής αδυναμίας πληρωμών. Ο νόμος -άρθρο 99 §1 ΠτΚ- επιτρέπει την υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης, όταν ο οφειλέτης βρίσκεται ενώπιον σοβαρών οικονομικών προβλημάτων, τα οποία συνίστανται, είτε σε παρούσα αδυναμία εκπλήρωσης ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεών του, είτε σε επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης ομοίων υποχρεώσεων, κατά τρόπο γενικό, και στις δύο περιπτώσεις.

Παρούσα είναι η αδυναμία, όταν ο οφειλέτης βρίσκεται ήδη ενώπιον

καταστάσεως αδυναμίας να εκπληρώνει τα ληξιπρόθεσμα χρέη του (πραγματική κατάσταση πτώχευσης). Είναι αδιάφορο, αν η αδυναμία αυτή έχει ήδη εκδηλωθεί προς τα έξω (π.χ. με αρνήσεις πληρωμών), έχει δηλαδή καταστεί «παύση πληρωμών». Αρκεί να υπάρχει διαπιστωμένη, βεβαιωμένη αδυναμία να εκπληρώνονται οι μελλοντικά καθιστάμενες ληξιπρόθεσμες υποχρεώσεις του ή και οι ήδη ληξιπρόθεσμες, των οποίων η εκπλήρωση δεν έχει ακόμα ζητηθεί από το δανειστή. Απλώς, αν έχει ήδη επέλθει παύση πληρωμών, ο οφειλέτης που θα υποβάλει αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία, οφείλει να συνυποβάλει με το ίδιο δικόγραφο και αίτηση για την κήρυξη της πτώχευσής του, αφήνοντας το δικαστήριο να επιλέξει το αίτημα, που θα κάνει ενδεχομένως δεκτό (άρθρο 99 §6 εδ. α' ΠτΚ). Πάντως, η παράλειψη συνυποβολής της αίτησης αυτής δεν καθιστά απαράδεκτη την αίτηση για υπαγωγή στη διαδικασία εξυγίανσης. Δυνατή παραμένει, ωστόσο, η υποβολή αίτησης για κήρυξη της πτώχευσης του οφειλέτη από πιστωτή ή τον εισαγγελέα πρωτοδικών, επιφυλασσόμενων και εν προκειμένω των διατάξεων για την αστική ευθύνη των διοικητών κεφαλαιουχικών εταιριών επί παραλείψεως τους να υποβάλουν την αίτηση για την κήρυξη της πτώχευσης της εταιρίας που διοικούν κατά το άρθρο 98 ΠτΚ (άρθρο 99 §6 εδ. β-γ' ΠτΚ).

Επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης είναι η βάσιμη απειλή, την οποία αντιμετωπίζει ο οφειλέτης να βρεθεί προσεχώς στη δύσκολη θέση να μην μπορεί να εξοφλεί τις υφιστάμενες ληξιπρόθεσμες οφειλές του. Με άλλα λόγια, η επαπειλούμενη αδυναμία συνιστά το στάδιο που προηγείται της «παρούσας» αδυναμίας.

Γενική είναι η παρούσα ή η επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης, όταν ο 215 οφειλέτης, κατά τις αντιλήψεις των συναλλαγών, δεν μπορεί να εκπληρώνει

όλες ή ένα σημαντικό μέρος των επαγγελματικών του υποχρεώσεων ή ακόμα και ένα μόνον, το πλέον σημαντικό για τη συνέχιση της επιχείρησής του, χρέος.

- Η ύπαρξη επιχείρησης του οφειλέτη. Αφού η διαδικασία εξυγίανσης αφορά «επιχείρηση», με την σύγχρονη έννοια της, με την έννοια δηλαδή -σε αδρές γραμμές- του οργανωμένου συνόλου περιουσιακών στοιχείων (ενεργητικών και παθητικών, υλικών και άυλων), που εξυπηρετεί συγκεκριμένο οικονομικό σκοπό, και αφού βασικό μέλημα του νομοθέτη είναι η εξυγίανση της, χάριν του γενικότερου συμφέροντος, έπεται ότι προϋπόθεση υπαγωγής στη διαδικασία είναι να υπάρχει, πράγματι, τέτοια επιχείρηση.

Η ενδιαφέρουσα, μάλιστα, το νόμο επιχείρηση θα πρέπει, προφανώς, να έχει κάποια ιδιαίτερη οικονομική σημασία για το κοινωνικό σύνολο, ώστε η εξυγίανση να προσφέρεται ως υπηρεσία στο γενικό συμφέρον. Το οικονομικά επουσιώδες δεν ενδιαφέρει, εν γένει, το εμπορικό δίκαιο.

Οπωσδήποτε, η επιχείρηση, που αντιμετωπίζει τα ως άνω σοβαρά οικονομικά προβλήματα, πρέπει, επιπλέον, να είναι επιδεκτική εξυγίανσης. Να μπορεί, με άλλα λόγια, να καταστεί βιώσιμη. Τούτο είναι ένα σημαντικό προαπαιτούμενο της υπαγωγής στη διαδικασία, που έστω κι αν δεν αναφέρεται εξαρχής ρητά στο νόμο, υπολανθάνει ωστόσο στην ύστερη για την επικύρωση της συμφωνίας σχετική προϋπόθεση, που θέτει ο νόμος στο άρθρο 106ζ §2 εδ. α'. Υπαγωγή, επομένως, στη διαδικασία εξυγίανσης επιχειρήσεων, που δεν μπορούν εκ των πραγμάτων να εξυγιανθούν -π.χ. από μη αναστρέψιμη έλλειψη ανταγωνιστικότητας των προϊόντων τους-, αποκλείεται (Ψυχομάνης, 2011: 66-69).

Το δίκαιο της εξυγίανσης δεν καλείται να υποκαταστήσει το πτωχευτικό δίκαιο. Το πτωχευτικό δίκαιο εξακολουθεί να παραμένει το δίκαιο της

εκκαθάρισης των (μη βιώσιμων) επιχειρήσεων με βάση την αρχή της ισότητας των πιστωτών.

Το Πτωχευτικό δίκαιο και δίκαιο εξυγίανσης, παρ' ότι έχουν διαφορετικούς σκοπούς, πρέπει να αποτελούν αλληλοσυμπληρούμενους κανόνες δικαίου με βάση τη δυναμική των επιχειρήσεων («δίκαιο αφερεγγυότητας»). Απλώς το πτωχευτικό δίκαιο (πρέπει να) εφαρμόζεται, όταν κάθε εξυγιαντική προσπάθεια είναι μάταια. Πρέπει δηλ. το δίκαιο της εξυγίανσης να έχει στην εφαρμογή του προβάδισμα έναντι του πτωχευτικού δικαίου, χωρίς όμως η εξυγίανση να είναι ο πάση θυσία τελικός στόχος. Ακριβώς σ' αυτό το σημείο βρίσκεται η δυσκολία: στο πότε δηλ. πρέπει να προχωρήσει η εξυγίανση και πότε η πτωχευτική εκκαθάριση (Ρόκας, 1997: 70-71).

2.3 Η ΕΞΩΔΙΚΑΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

2.3.1 Περιγραφή της διαδικασίας

Το πρόσωπο που πληροί τις παραπάνω προϋποθέσεις υπαγωγής στη διαδικασία εξυγίανσης μπορεί, καταρχήν, να επιδιώξει τη σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης με τους πιστωτές του, χωρίς να -ή προτού- προσφύγει στην σχοινοτενώς περιγραφόμενη στο νόμο δικαστική διαδικασία. Η προσπάθεια αυτή ονομάζεται «εξωδικαστική διαδικασία».

Κατά τη διαδικασία αυτή, με πρωτοβουλία του οφειλέτη, επιδιώκεται η σύναψη συμφωνίας μεταξύ αυτού και των πιστωτών του, με περιεχόμενο, που συντείνει στην επίλυση των οικονομικών προβλημάτων του, κατά τρόπο που να αποφεύγεται η κήρυξη της πτώχευσης του, να εξυγιαίνεται η επιχείρησή του και,

ταυτόχρονα, να εξυπηρετείται και ο στόχος της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών. Το ειδικότερο περιεχόμενο της συμφωνίας διαμορφώνεται ελεύθερα από τα μέρη, δυνάμενο «να έχει ως αντικείμενο οποιαδήποτε ρύθμιση του ενεργητικού και του παθητικού του οφειλέτη», ιδίως δε των θεμάτων, που ενδεικτικά αναφέρονται στις διατάξεις του άρθρου 106ε ΠτΚ.

Η εν λόγω συμφωνία πρέπει να περιβληθεί τον έγγραφο τύπο. Αρκεί για τον λόγο αυτό το ιδιωτικό έγγραφο, «εκτός αν οι υποχρεώσεις που αναλαμβάνονται με αυτήν απαιτούν τη σύνταξη δημοσίου εγγράφου». Στην περίπτωση αυτή, «το συμβολαιογραφικό έγγραφο μπορεί να αναπληρωθεί με δηλώσεις ενώπιον του δικαστηρίου» (άρθρο 106ε §6 ΠτΚ).

Το ιδιωτικό έγγραφο πρέπει, βεβαίως, να φέρει τις υπογραφές των συμβαλλομένων και ημερομηνία. Οι υπογραφές, ιδίως, των πιστωτών μπορούν να τίθενται απ' αυτούς, δια περιφοράς ή σε άτυπη συνέλευση τούτων. Για την εγκυρότητα, όμως, της συμφωνίας απαιτείται να την υπογράψουν, με τον τρόπο αυτό, πιστωτές, που εκπροσωπούν ποσοστό 60% του συνόλου των απαιτήσεων, στο οποίο περιλαμβάνεται το 40% των τυχόν εμπράγματος ή με ειδικό προνόμιο ή με προσημείωση υποθήκης εξασφαλισμένων πιστωτών (άρθρα 106α, 106β ΠτΚ). Για την κάλυψη των ποσοστών αυτών δεν ενδιαφέρει ο αριθμός των πιστωτών, ούτε το είδος ή το μέγεθος ή ο χρόνος γένεσης των απαιτήσεων τους.

Στην έγγραφη αυτή συμφωνία πρέπει, όμως, να επισυνάπτεται πλήρης κατάσταση των πιστωτών και των απαιτήσεων τους, ώστε να καθίσταται δυνατός ο υπολογισμός του ποσοστού των απαιτήσεων των συμβληθέντων πιστωτών. Η κατάσταση αυτή πρέπει να φέρει πρόσφατη ημερομηνία, υποδηλούσα την πραγματική ύπαρξη των συγκεκριμένων πιστωτών και απαιτήσεων κατά τον χρόνο σύνταξής της (106β §1 εδ. β' ΠτΚ).

Επιπλέον, τη συμφωνία πρέπει υποχρεωτικά να συνοδεύει «επιχειρηματικό σχέδιο» με χρονική διάρκεια ίση με αυτήν της συμφωνίας, εγκεκριμένο και υπογεγραμμένο από τον οφειλέτη και τους πιστωτές, με τον ίδιο όπως και η συμφωνία τρόπο (άρθρο 106ε §7 ΠτΚ).

Μέσα σε τρεις το πολύ μήνες από την ως άνω ημερομηνία της καταστάσεως των πιστωτών, η συμφωνία εξυγίανσης πρέπει να υποβάλλεται προς επικύρωση στο πτωχευτικό δικαστήριο με αίτηση του οφειλέτη ή πιστωτή (άρθρα 99§4, 106β §1, 106στ' ΠτΚ). Η σχετική αίτηση κατατίθεται, όπως και η προβλεπόμενη στο νόμο (άρθρο 100 ΠτΚ) αίτηση για το άνοιγμα της (δικαστικής) διαδικασίας εξυγίανσης, ταυτιζόμενη, κατά περιεχόμενο και λοιπά συνοδευτικά έγγραφα, με εκείνην (άρθρο 99 §4 εδ. β' ΠτΚ).

Για τη συζήτηση της αίτησης, ορίζεται δικάσιμος εντός διμήνου από την υποβολή της. Ο αρμόδιος, μάλιστα, δικαστής μπορεί, κατά το άρθρο 748 §3ΚΠολΔ, να διατάξει την κλήτευση ενός ή περισσότερων πιστωτών του οφειλέτη. Υποχρεούται δε να κλητεύσει οπωσδήποτε το Δημόσιο ή τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης, αν προς αυτούς υπάρχουν χρέη του οφειλέτη (άρθρα 106στ §5 και 100 §6 ΠτΚ). Οι κλητεύσεις γίνονται 10 τουλάχιστον ημέρες πριν από την ορισθείσα δικάσιμο (άρθρο 54 §2 ΠτΚ).

Αν κατά τον χρόνο υποβολής της αίτησης αυτής εκκρεμούν ήδη αιτήσεις του οφειλέτη ή πιστωτών ή του εισαγγελέα για κήρυξη της πτώχευσης ή κατατίθενται οι αιτήσεις αυτές μετά την κατάθεση της αίτησης για επικύρωση, το δικαστήριο, με αίτηση του οφειλέτη ή πιστωτή, είτε συνεδριάζει τις αιτήσεις, είτε αναβάλλει την εκδίκαση της αίτησης για την κήρυξη της πτώχευσης προς συνεκδίκαση της με την αίτηση για την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης. Αν δεχθεί τελικά να επικυρώσει τη συμφωνία εξυγίανσης, με την ίδια απόφαση απορρίπτει την αίτηση

κήρυξης της πτώχευσης (επίχ. από άρθρο 99 §§6-7 ΠτΚ).

Σε περίπτωση, μάλιστα, που ο οφειλέτης περιέλθει σε κατάσταση παύσης πληρωμών οποτεδήποτε μέχρι τη συζήτηση της αιτήσεως για την επικύρωση της συμφωνίας συνδιαλλαγής, οφείλει αυτός να υποβάλει αίτηση κήρυξης της πτώχευσής του, δυνάμενος, όμως, να ζητήσει την αναστολή της εξέτασής της, μέχρις ότου λήξει η διαδικασία εξυγίανσης με την επικύρωση της συμφωνίας ή με την απόρριψη της σχετικής αιτήσεως (επίχ. από άρθρο 99 §§6 και 8 ΠτΚ).

Ομοίως, και σε περιπτώσεις που ο οφειλέτης είναι ΑΕ ή ΕΠΕ και εκκρεμούν αιτήσεις λύσεως των εταιριών αυτών με δικαστική απόφαση λόγω μείωσης των ιδίων κεφαλαίων της ΑΕ κάτω του 1/10 του μετοχικού της κεφαλαίου ή απώλειας του 'Α. του εταιρικού κεφαλαίου της ΕΠΕ, χωρίς να λαμβάνονται μέτρα, σύμφωνα με τα άρθρα 48 κ.ν. 2190/1920 και 45 ν. 3190/1955, η συζήτηση των σχετικών αιτήσεων και η έκδοση, ακόμα, αποφάσεως περί λύσεως των εταιριών αυτών αναστέλλεται (και με αίτημα ανάκλησης ή μεταρρύθμισης, αν εκδόθηκε αυτή, κατά την ΚΠολΔ 758), μέχρις εκδόσεως αποφάσεως, που θα επικυρώνει ή μη τη συμφωνία εξυγίανσης, μέχρι, δηλαδή, τη λήξη της διαδικασίας (επίχ. από άρθρο 99 §9 ΠτΚ).

Κατά τα λοιπά, το δικαστήριο δικάζει την αίτηση για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης με τη διαδικασία της εκούσιας δικαιοδοσίας (άρθρο 99 § 10 ΠτΚ). Στη συζήτηση μπορεί να παραστεί και να ακουσθεί εκπρόσωπος των εργαζομένων της επιχείρησης. Παρέμβαση μπορεί να ασκήσει και κάθε άλλο πρόσωπο, που έχει έννομο συμφέρον, χωρίς τήρηση προδικασίας (άρθρο 106στ §4 ΠτΚ). Το δικαστήριο μπορεί να επικυρώσει τη συμφωνία με τις προϋποθέσεις και τα αποτελέσματα των άρθρων 106ζ και 106η ΠτΚ (Ψυχομάνης, 2011: 69-72).

2.3.2 Λήψη προληπτικών μέτρων

Σύμφωνα με τη διάταξη της §2 του άρθρου 106β ΠτΚ, από την ως άνωκατάθεση της συμφωνίας εξυγίανσης στο πτωχευτικό δικαστήριο προς επικύρωση της και μέχρι να ληφθεί σχετική απόφαση, το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη λήψη προληπτικών μέτρων, με αναλογική εφαρμογή του άρθρου 103 ΠτΚ.

Η λήψη, έτσι, των προληπτικών μέτρων προϋποθέτει αίτηση οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον προς τον πρόεδρο του πτωχευτικού δικαστηρίου, ο οποίος δικάζοντας με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, ως Μονομελές Πρωτοδικείο, μπορεί να διατάσσει ή να ανακαλεί ή να μεταρρυθμίζει οποιοδήποτε προληπτικό μέτρο υπέρ ή σε βάρος του οφειλέτη ή των πιστωτών του, από εκείνα που προβλέπονται στο άρθρο 10 του ΠτΚ, για την περίπτωση που έχει υποβληθεί αίτηση κήρυξης της πτώχευσης οφειλέτη και μέχρι την έκδοση της περί αυτής αποφάσεως του. Μπορεί, ιδίως, να διατάσσει την αναστολή, εν όλο ή εν μέρει, των ατομικών μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της περιουσίας του οφειλέτη (άρθρο 103 §1 ΠτΚ)(Ψυχομάνης, 2011: 72).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Ο ΝΟΜΟΣ 4072/2012

3.1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο νόμος 4013/2011 εισάγοντας τη διαδικασία εξυγίανσης προσπάθησε να βελτιώσει τις όποιες αδυναμίες και ατέλειες είχε η προηγούμενη διαδικασία της συνδιαλλαγής. Ωστόσο και πάλι υπήρχαν κενά και αυτό που παρατηρήθηκε στην πράξη είναι ότι οι περισσότερες επιχειρήσεις κατάφεραν να βρουν ασφαλή νόμιμη διέξοδο αποφυγής των άμεσων υποχρεώσεων τους προς τους εργαζόμενους και το δημόσιο, αλλά και να επωφεληθούν από την ποινική ατιμωρησία τους.

Έτσι, ένα χρόνο μετά την λειτουργία των καινούριων διατάξεων που αφορούσαν στη «διαδικασία εξυγίανσης» ήρθαν οι πρώτες τροποποιήσεις με τον νόμο 4072/2012, («Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος – Νέα εταιρική μορφή – Σήματα – Μεσίτες Ακινήτων – Ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων και αλιείας και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 86/11-04-2012)) ούτως ώστε αυτός να καταστεί περισσότερο λειτουργικός και να μην χρησιμοποιηθεί με σκοπό την κατάχρηση των εν λόγω διαδικασιών προς όφελος των οφειλετών (Γκάλιου, 2013).

3.2 Ο ΝΟΜΟΣ 4072/2012

Το Άρθρο 234 «Τροποποιήσεις των άρθρων 99 επί του Πτωχευτικού Κώδικα» του νόμου 4072/2012 ορίζει:

1. Στο τέλος της παρ. 1 του άρθρου 99 του ν. 3588/2007 (Α' 153), όπως το εν λόγω άρθρο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011(Α' 204), προστίθεται το εξής εδάφιο: «Νεότερη διαδικασία εξυγίανσης για τον ίδιο οφειλέτη δεν είναι επιτρεπτή, αν δεν έχει παρέλθει πενταετία από την επικύρωση προηγούμενης συμφωνίας εξυγίανσης, εκτός αν πρόκειται για συμφωνία που επικυρώνεται κατά το άρθρο 106β.»
2. Στο τέλος της παρ. 6 του άρθρου 100 του ν. 3588/2007, όπως το εν λόγω άρθρο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, προστίθεται το εξής εδάφιο: «Στη συζήτηση δύναται να παραστεί και να ακουσθεί και εκπρόσωπος των εργαζομένων».
3. Η παρ. 1 του άρθρου 101 του ν. 3588/2007, όπως το εν λόγω άρθρο προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, αντικαθίσταται ως εξής: «1. Το πτωχευτικό δικαστήριο, εφόσον προβλέπει ότι η επίτευξη της συμφωνίας είναι δυνατή, ότι υπάρχουν βάσιμες προσδοκίες επιτυχίας της προτεινόμενης εξυγίανσης και ότι δεν παραβιάζεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 99 παρ. 2, αποφασίζει το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης για περίοδο όχι μεγαλύτερη των δύο (2) μηνών από την έκδοση της απόφασης και, εφόσον συντρέχει περίπτωση, ορίζει μεσολαβητή, σύμφωνα με το άρθρο 102. Ο πρόεδρος του πτωχευτικού δικαστηρίου δύναται με πράξη του ύστερα από αίτηση του οφειλέτη, του μεσολαβητή ή πιστωτή να παρατείνει την περίοδο αυτή για ένα (1) ακόμη μήνα».
4. Μετά το πρώτο εδάφιο της παρ. 5 του άρθρου 102 του ν. 3588/2007, όπως το εν λόγω άρθρο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, προστίθεται το εξής εδάφιο: «Το προηγούμενο εδάφιο μπορεί να εφαρμοσθεί αναλογικά και μετά από αίτηση πιστωτή, αν δεν υπάρχει μεσολαβητής ή ο υπάρχων μεσολαβητής δεν προβαίνει σε σχετική ενημέρωση του δικαστηρίου, μολονότι αποδεικνύεται ότι υπάρχουν οι προϋποθέσεις της ανάκλησης».

5. Στο τέλος της παρ. 3 του άρθρου 103 του ν. 3588/ 2007, όπως το εν λόγω άρθρο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, προστίθεται το εξής εδάφιο: «Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη διατήρηση των αναγκαίων θέσεων εργασίας μέχρι την επικύρωση ή την απόρριψη του σχεδίου εξυγίανσης.»

6. Η παρ. 5 του άρθρου 103 του ν. 3588/2007, όπως το εν λόγω άρθρο προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, αντικαθίσταται ως εξής: «5. Στα προληπτικά μέτρα των προηγούμενων παραγράφων δύνανται να τίθενται εξαιρέσεις, αν συντρέχει σπουδαίος κοινωνικός λόγος, όπως, ενδεικτικά, προκειμένου να καταβληθούν σε πιστωτή ποσά που είναι αναγκαία για τη διατροφή τούτου ή της οικογένειάς του ή για την ικανοποίηση απαιτήσεων διατροφής άλλων προ σώπων. Απαιτήσεις εργαζομένων για μισθούς δεν καταλαμβάνονται από τα προληπτικά μέτρα, εκτός αν το δικαστήριο επεκτείνει την αναστολή της παραγράφου 1 και στις απαιτήσεις αυτές για σπουδαίο λόγο και για ορισμένο χρόνο ειδικά αναφερόμενους στην απόφαση.»

7. Στο άρθρο 103 του ν. 3588/2007, όπως το εν λόγω άρθρο αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, προστίθεται νέα παράγραφος 7 ως εξής: «7. Προληπτικά μέτρα που διατάχθηκαν σύμφωνα με το παρόν άρθρο ή τυχόν προσωρινή διαταγή που εκδόθηκε παύουν να ισχύουν μετά πάροδο δύο (2) μηνών από το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης σύμφωνα με το άρθρο 101».

8. Η προθεσμία των έξι (6) μηνών που αναφέρεται στο στοιχείο η' της παραγράφου 1 του άρθρου 106ε του ν. 3588/2007, που προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, τροποποιείται σε προθεσμία τριών (3) μηνών.

9. Στην παρ. 1 του άρθρου 106ε του ν. 3588/2007, που προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, προστίθεται στοιχείο ι' ως εξής: «ι. Την καταβολή συμπληρωματικών ποσών προς εξόφληση απαιτήσεων σε περίπτωση βελτίωσης της

οικονομικής θέσης του οφειλέτη. Η συμφωνία θα πρέπει να ορίζει με ακρίβεια τις προϋποθέσεις καταβολής των ποσών αυτών».

10. Η παρ. 3 του άρθρου 106ε του ν. 3588/2007, που προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, αντικαθίσταται ως εξής: «3. Η μη τήρηση της συμφωνίας εξυγίανσης από τον οφειλέτη δύναται να τίθεται ως διαλυτική αίρεση της συμφωνίας εξυγίανσης ή ως λόγος καταγγελίας της. Κατά τα λοιπά ισχύουν τα δικαιώματα που έχει κάθε πιστωτής κατά το κοινό δίκαιο για τις περιπτώσεις μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη που αναλαμβάνονται ή διαμορφώνονται με τη συμφωνία, καθώς και καθυστερημένης ή πλημμελούς εκπλήρωσης, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων καταγγελίας ή υπαναχώρησης».

11. Στο άρθρο 106στ του ν. 3588/2007, που προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, προστίθεται νέα παράγραφος 6: «6. Για τη συζήτηση της αίτησης ορίζεται δικάσιμος εντός διμήνου από την υποβολή της».

12. Το άρθρο 106η του ν. 3588/2007, όπως το εν λόγω άρθρο προστέθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, τροποποιείται ως εξής:

Η παράγραφος 3 του άρθρου 106η αντικαθίσταται ως εξής:

«3. Με την επικύρωση της συμφωνίας:

(α) Αίρεται αυτοδικαίως η απαγόρευση ή το κώλυμα έκδοσης επιταγών που είχε επιβληθεί στον οφειλέτη πριν από την έναρξη της διαδικασίας εξυγίανσης.

(β) Αναστέλλεται η ποινική δίωξη των πλημμελημάτων της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής και εκείνων που προβλέπονται στο άρθρο 25 του ν. 1882/1990 (Α' 43), καθώς και της καθυστέρησης καταβολής οφειλών προς τα ασφαλιστικά ταμεία, εφόσον οι παραπάνω πράξεις έχουν τελεσθεί πριν από την υποβολή της αίτησης κατά το άρθρο 100. Η αναστολή δεν υπόκειται στον χρονικό περιορισμό της παραγράφου 3 του άρθρου 113 του Ποινικού Κώδικα και ισχύει για όσο χρονικό

διάστημα προβλέπεται να διαρκέσει η εκπλήρωση των υποχρεώσεων του οφειλέτη που απορρέουν από τη συμφωνία εξυγίανσης και υπό τον όρο της εμπρόθεσμης εκπλήρωσης των συμφωνηθέντων.

(γ) Προστίθεται νέα παράγραφος 4, η οποία έχει ως εξής:

«4. Σε περίπτωση πλήρους και εμπρόθεσμης εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη που απορρέουν από τη συμφωνία εξυγίανσης εξαλείφεται το αξιόποινο των πράξεων που αναφέρονται στην παράγραφο 3 του παρόντος».

(δ) Η παράγραφος 4 αναριθμείται σε παράγραφο 5.

13. Οι διατάξεις του έκτου κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα, όπως τροποποιούνται με τον παρόντα νόμο, εφαρμόζονται και επί διαδικασιών εξυγίανσης που έχουν ήδη αρχίσει κατά την έναρξη εφαρμογής του. Η προθεσμία των δύο (2) μηνών της παραγράφου 1 του άρθρου 101, του Κώδικα αυτού, όπως η παράγραφος αυτή αντικαθίσταται με τον παρόντα νόμο, δεν συμπληρώνεται πριν από την παρέλευση ενός (1) μήνα από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, εκτός αν η προθεσμία των τεσσάρων (4) μηνών που προέβλεπε η αντικατασταθείσα παράγραφος 1 συμπληρώνεται νωρίτερα (Νόμος υπ' αριθμόν 4072).

3.3 ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΙΑΤΑΞΕΩΝ ΤΟΥ ΈΚΤΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΤΟΥ ΠΤΩΧΕΥΤΙΚΟΥ ΚΩΔΙΚΑ «ΠΡΟΠΤΩΧΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ»

Σε συνέχεια της ΠΟΛ.1236/24.11.2011, με την οποία κοινοποιήθηκαν οι διατάξεις των άρθρων 12, 13 και 14 του ν. 4013/2011 (Φ.Ε.Κ. 204 Α'/15-09-2011) «Σύσταση ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων και Κεντρικού

Ηλεκτρονικού Μητρώου Δημοσίων Συμβάσεων – Αντικατάσταση του έκτου κεφαλαίου του ν. 3588/2007 (Πτωχευτικός Κώδικας, στο εξής ΠτΚ) – Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης και άλλες διατάξεις», με την ΠΟΛ.1188/24.9.2012 κοινοποιούνται οι νέες διατάξεις του άρθρου 234 του ν. 4072/2012 (ΦΕΚ 86 Α΄/11-04-2012).

Η διαδικασία εξυγίανσης, όπως έχουμε αναφέρει, ρυθμίζεται από τα άρθρα 99-106ι του έκτου κεφαλαίου του ΠτΚ, όπως ισχύει σήμερα, το οποίο φέρει τον τίτλο «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης». Πριν από την αντικατάστασή του με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, το έκτο κεφάλαιο του ΠτΚ έφερε τον τίτλο «Διαδικασία συνδιαλλαγής» και ρύθμιζε την προϊσχύουσα διαδικασία συνδιαλλαγής. Η μετάβαση στο νέο καθεστώς ρυθμίζεται με τα άρθρα 13 παρ. 1 και 14 του ν. 4013/2011. Περαιτέρω, επήλθε μεταγενέστερη τροποποίηση των διατάξεων της διαδικασίας εξυγίανσης με το άρθρο 234 του ν. 4072/2012 (ΦΕΚ 86 Α΄/11-04-2012) «Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος – Νέα εταιρική μορφή – Σήματα – Μεσίτες Ακινήτων – Ρύθμιση θεμάτων ναυτιλίας, λιμένων και αλιείας και άλλες διατάξεις».

Ακολουθεί παράθεση των βασικότερων σημείων των άρθρων 99- 106ι ΠτΚ, που ορίζουν την τηρητέα διαδικασία(ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.1 «Διαδικασία εξυγίανσης» - άρθρο 99 ΠτΚ

Η προπτωχευτική διαδικασία, όπως και η συνδιαλλαγή, διεξάγεται ενώπιον των ελληνικών δικαστηρίων. Στο άρθρο 99 παρ. 1ΠτΚ ορίζεται ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο με πτωχευτική ικανότητα, το οποίο έχει το κέντρο των κυρίων συμφερόντων του στην Ελλάδα και βρίσκεται σε παρούσα ή επαπειλούμενη αδυναμία εκπλήρωσης των ληξιπρόθεσμων χρηματικών υποχρεώσεών του κατά τρόπο γενικό μπορεί να υπαχθεί στη διαδικασία εξυγίανσης με απόφαση του αρμόδιου δικαστηρίου, το οποίο είναι το κατ'άρθρο 4ΠτΚ «πτωχευτικό δικαστήριο», δηλαδή το Πολυμελές Πρωτοδικείο, στην περιφέρεια του οποίου ο οφειλέτης έχει το κέντρο των κύριων συμφερόντων του.

Σύμφωνα με το άρθρο 99 παρ. 2ΠτΚ η διαδικασία εξυγίανσης αποτελεί συλλογική προπτωχευτική διαδικασία που αποσκοπεί στη διατήρηση, αξιοποίηση, αναδιάρθρωση και ανόρθωση της επιχείρησης μέσω της σύναψης και επικύρωσης συμφωνίας εξυγίανσης, χωρίς να παραβλάπτεται η συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών. Ο αιτών με τη διάταξη του άρθρου 99 παρ. 4ΠτΚ έχει τη δυνατότητα να καταρτίσει συμφωνία εξυγίανσης και να την υποβάλει προς δικαστική επικύρωση:

- α) αφού προηγηθεί το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης με σχετική δικαστική απόφαση κατά τα άρθρα 100 επ. ΠτΚ ή
- β) απευθείας με άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης, όπως ορίζεται στο άρθρο 106βΠτΚ.

Σε αντίθεση με τα ισχύοντα στη διαδικασία συνδιαλλαγής, ο νόμος στο άρθρο 99 παρ. 6ΠτΚ δίνει τη δυνατότητα και σε οφειλέτες που έχουν περιέλθει σε κατάσταση παύσης πληρωμών να υποβάλλουν αίτηση εξυγίανσης με την υποχρέωση να συνυποβάλλεται με το ίδιο δικόγραφο και αίτηση πτώχευσης. Την ίδια δυνατότητα έχουν, σύμφωνα με το άρθρο 99 παρ. 7ΠτΚ, ακόμη και οι οφειλέτες για τους οποίους εκκρεμεί ήδη αίτηση κήρυξης σε πτώχευση ή για τους οποίους κατατίθεται

μεταγενέστερα τέτοια αίτηση. Αν πάλι ο οφειλέτης περιέλθει σε κατάσταση παύσης πληρωμών κατά τη διάρκεια της διαδικασίας εξυγίανσης, οφείλει, σύμφωνα με το άρθρο 99 παρ. 8 ΠτΚ, να υποβάλει αίτηση πτώχευσης, με δυνατότητα να ζητήσει αναστολή της εξέτασης της τελευταίας.

Το άρθρο 99 παρ. 6εδ. ε΄ ΠτΚ απαριθμεί τους τρόπους λήξης της διαδικασίας εξυγίανσης, που είναι οι εξής:

- α) η επικύρωση ή η απόρριψη της αίτησης επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης,
- β) η πάροδος της προθεσμίας που χορηγείται από το δικαστήριο, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τους δύο μήνες από την έκδοση της απόφασης και της τυχόν χορηγηθείσας παράτασης αυτής για ένα μήνα, κατά το άρθρο 101 παρ. 1 ΠτΚ,
- γ) η ανάκληση της απόφασης που άνοιξε τη διαδικασία σύμφωνα με το άρθρο 102 παρ. 5 ΠτΚ (ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.2 «Αίτηση ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης» - άρθρο 100 ΠτΚ

Μαζί με την αίτηση προς το πτωχευτικό δικαστήριο ο οφειλέτης θα πρέπει να καταθέσει με ποινή απαραδέκτου, πέραν των λοιπών στοιχείων που περιγράφονται στο άρθρο 100 παρ. 2 ΠτΚ και βεβαίωση της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας για τα χρέη του προς το Δημόσιο.

Στο άρθρο 100 παρ. 6 ΠτΚ προβλέπεται ότι για τη συζήτηση της αίτησης ορίζεται δικάσιμος εντός διμήνου από την υποβολή της και ότι εφόσον υπάρχουν χρέη του οφειλέτη προς το δημόσιο ή προς φορείς κοινωνικής ασφάλισης διατάσσεται υποχρεωτικά η κλήτευση αυτών. Επομένως, το Δημόσιο πλέον κλητεύεται

υποχρεωτικά, σε αντίθεση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής όπου δεν προβλεπόταν αντίστοιχη υποχρέωση.

Ως έγκυρη κλήτευση προς το Δημόσιο νοείται η κλήτευση προς τον Υπουργό των Οικονομικών, ο οποίος εκπροσωπεί το Δημόσιο στις δίκες, σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κώδικα Περί Δικών του Δημοσίου (ν.δ. 26/1944) σε συνδυασμό με το άρθρο 126 του ΚΠολΔ. Ως κλήτευση προς τον Υπουργό των Οικονομικών νοείται η κοινοποίηση είτε στην Κεντρική Υπηρεσία του Υπουργείου Οικονομικών, είτε στην Κεντρική Υπηρεσία του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους. Οποιοσδήποτε άλλος τρόπος κοινοποίησης της αίτησης εξυγίανσης δεν αποτελεί νομότυπη κλήτευση(ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.3«Απόφαση του δικαστηρίου για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης» - άρθρο 101 ΠτΚ, «Διορισμός μεσολαβητή και ειδικού εντολοδόχου» - άρθρο 102 ΠτΚ και «Καθήκοντα και αμοιβές των οργάνων της διαδικασίας» - άρθρο 106ι ΠτΚ

Αν το πτωχευτικό δικαστήριο κρίνει ότι πληρούνται οι προϋποθέσεις του νόμου, αποφασίζει το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης για περίοδο όχι μεγαλύτερη των δύο (2) μηνών από την έκδοση της απόφασης, η οποία μπορεί να παραταθεί για ένα (1) ακόμη μήνα, σύμφωνα με το άρθρο 101 παρ.1ΠτΚ.

Η απόφαση του δικαστηρίου δημοσιεύεται στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (ΓΕΜΗ) και στο Δελτίο Δικαστικών Δημοσιεύσεων (στο εξής Δ.Δ.Δ.) του Ενιαίου

Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων (άρθρο 101 παρ. 2ΠτΚ), χωρίς να υπάρχει πρόβλεψη υποχρεωτικής κοινοποίησης προς το Δημόσιο.

Το πτωχευτικό δικαστήριο κατ' αίτηση του οφειλέτη ή πιστωτών ή και αυτεπαγγέλτως μπορεί να διορίσει μεσολαβητή με συγκεκριμένες αρμοδιότητες και υποχρεώσεις είτε με την απόφαση που ανοίγει τη διαδικασία είτε και με μεταγενέστερη απόφαση (άρθρα 101και102 παρ. 1ΠτΚ), σε αντίθεση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής όπου ο διορισμός μεσολαβητή ήταν υποχρεωτικός.

Το άρθρο 106ι παρ. 1ΠτΚ δεν επιτρέπει τον ορισμό δημοσίων υπαλλήλων που υπηρετούν σε οικονομικές υπηρεσίες ως εμπειρογνομόνων, μεσολαβητών ή ειδικών εντολοδόχων. Δεδομένου ότι στην πράξη ήδη υπήρξαν δικαστικές αποφάσεις που όριζαν ως μεσολαβητές σε διαδικασίες εξυγίανσης Προϊσταμένους ή υπαλλήλους Δ.Ο.Υ., εφιστάται η προσοχή σε ανάλογες περιπτώσεις να γίνεται επίκληση της απαγορευτικής αυτής διάταξης(ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.4 «Προληπτικά μέτρα στη διαδικασία εξυγίανσης» - άρθρο 103 ΠτΚ

Με την απόφαση του πτωχευτικού δικαστηρίου για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης ή με απόφαση του προέδρου του που λαμβάνεται κατόπιν αίτησης οποιουδήποτε έχει έννομο συμφέρον και δικάζεται με τη διαδικασία των ασφαλιστικών μέτρων, μπορεί να αναστέλλονται από την κατάθεση της αίτησης για το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης και μέχρι τη λήξη της εν όλω ή εν μέρει τα

ατομικά μέτρα αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της περιουσίας του οφειλέτη (άρθρο 103 παρ. 1ΠτΚ).

Αναστολή μέτρων ήδη από την κατάθεση της αίτησης μπορεί να χορηγείται με προσωρινή διαταγή. Η χορήγηση της αναστολής επάγεται αυτοδικαίως την απαγόρευση της διάθεσης των ακινήτων και του εξοπλισμού της επιχείρησης του οφειλέτη.

Σύμφωνα με το άρθρο 103 παρ. 2ΠτΚ η αναστολή μπορεί να επεκτείνεται και σε εγγυητές ή λοιπούς συνοφειλέτες του αιτούντος, εφόσον συντρέχει σπουδαίος επιχειρηματικός ή κοινωνικός λόγος.

Επίσης, το δικαστήριο μπορεί να διατάζει και οποιοδήποτε άλλο από τα προβλεπόμενα στο άρθρο 10ΠτΚ προληπτικά μέτρα, που εφαρμόζονται σε περίπτωση κήρυξης οφειλετών σε κατάσταση πτώχευσης (άρθρο 103 παρ. 3ΠτΚ.).

Στο άρθρο 103 παρ. 7ΠτΚ ορίζεται ότι τα προληπτικά μέτρα ή τυχόν προσωρινή διαταγή που διατάχθηκαν παύουν να ισχύουν μετά πάροδο δύο (2) μηνών από το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης(ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.5 «Προθεσμία σύναψης της συμφωνίας – Υποχρεώσεις κατά τη διαπραγμάτευση» -άρθρο 104ΠτΚ

Η σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης και η κατάθεση της αίτησης για την επικύρωσή της λαμβάνουν χώρα εντός της χορηγηθείσας προθεσμίας. Αν η προθεσμία παρέλθει άπρακτη, τότε η διαδικασία θεωρείται αυτοδικαίως λήξασα και

το λειτούργημα του τυχόν διορισθέντος μεσολαβητή πειραιωμένο(ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.6 «Σύγκληση συνέλευσης των πιστωτών» - άρθρο 105 ΠτΚ

Ενώ η συναίνεση των πιστωτών, όπως και στη συνδιαλλαγή, κατά κανόνα ζητείται κατόπιν διαπραγμάτευσης αυτών με τον οφειλέτη, με το άρθρο 105 ΠτΚ εισάγεται μία διαφορετική δυνατότητα λήψης απόφασης στα πλαίσια σύγκλησης συνέλευσης πιστωτών.

Το άρθρο 105 παρ. 1 ΠτΚ ορίζει ότι με την απόφαση για το άνοιγμα διαδικασίας εξυγίανσης το πτωχευτικό δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει κατόπιν αίτησης του οφειλέτη τη σύγκληση συνέλευσης των πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων υπήρχαν κατά την ημέρα ανοίγματος της διαδικασίας, έστω και αν δεν είναι ληξιπρόθεσμες ή τελούν υπό αίρεση, προκειμένου να λάβει απόφαση για την αποδοχή της συμφωνίας εξυγίανσης.

Σύμφωνα με το άρθρο 105 παρ. 4 ΠτΚ, η πρόσκληση λαμβάνει χώρα δεκαπέντε (15) τουλάχιστον ημέρες πριν από την ημέρα της συνέλευσης, ενώ δέκα (10) τουλάχιστον ημέρες πριν από τη συνέλευση των πιστωτών τίθενται στη διάθεσή τους το σχέδιο συμφωνίας εξυγίανσης και η έκθεση εμπειρογνώμονα(ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.7 «Διαδικασία της συνέλευσης και λήψη απόφασης» - άρθρο 106 ΠτΚ

Στο άρθρο 106 παρ. 3 ΠτΚ ορίζεται ότι ως προς την ψηφοφορία και τη συζήτηση στη συνέλευση εφαρμόζονται αναλογικά τα άρθρα 116 και 117 ΠτΚ, που αφορούν την τηρητέα διαδικασία επί σχεδίων αναδιοργάνωσης. Επισημαίνεται ιδιαίτερα η παρ. 2 του άρθρου 116 ΠτΚ, σύμφωνα με την οποία οι πιστωτές, οι απαιτήσεις των οποίων θίγονται από το σχέδιο χωρίς όμως αυτές να μηδενίζονται, σε περίπτωση που απέχουν από την ψηφοφορία θεωρούνται ότι ψηφίζουν υπέρ του σχεδίου.

Σύμφωνα με το άρθρο 106 παρ. 4 ΠτΚ, για την έγκυρη λήψη απόφασης από τη συνέλευση απαιτείται να παρίστανται ή αντιπροσωπεύονται πιστωτές που εκπροσωπούν το 50% του συνόλου των απαιτήσεων των πιστωτών. Για την αποδοχή του σχεδίου συμφωνίας εξυγίανσης απαιτείται πλειοψηφία των πιστωτών που εκπροσωπούν το 60% των απαιτήσεων των πιστωτών, που παρίστανται στη συνέλευση, στο οποίο περιλαμβάνεται το 40% των απαιτήσεων των τυχόν εμπραγμάτως ή με ειδικό προνόμιο ή με προσημείωση υποθήκης εξασφαλισμένων πιστωτών, που παρίστανται στη συνέλευση (ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.8 «Σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106α ΠτΚ

Σύμφωνα με το άρθρο 106α παρ. 1 ΠτΚ η συμφωνία εξυγίανσης υπογράφεται από τον οφειλέτη και τους πιστωτές που πληρούν τις προϋποθέσεις και εκπροσωπούν τα ποσοστά πλειοψηφίας που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο.

3.3.9 «Άμεση επικύρωση συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106β ΠτΚ

Με το άρθρο 106β παρ.1 ΠτΚ ο νομοθέτης δίνει τη δυνατότητα στους συμβαλλόμενους πιστωτές να συνάψουν και υποβάλουν στο δικαστήριο για επικύρωση, όπως ορίζεται στο άρθρο 106στ ΠτΚ, συμφωνία εξυγίανσης και πριν από την έναρξη της διαδικασίας, δηλαδή χωρίς να έχει προηγηθεί άνοιγμα με δικαστική απόφαση, με την προϋπόθεση να έχει υπογραφεί από τον οφειλέτη και τους πιστωτές σύμφωνα με το άρθρο 106 α ΠτΚ. Σε αυτήν την περίπτωση, υποβάλλεται στο δικαστήριο αίτηση στην οποία επισυνάπτεται συμφωνία εξυγίανσης υπογεγραμμένη από τον οφειλέτη και τους συμβαλλόμενους πιστωτές, με αίτημα την απευθείας επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης. Οι συγκεκριμένες αιτήσεις χρήζουν ιδιαίτερης προσοχής, γιατί οι αποφάσεις με τις οποίες γίνονται δεκτές επιφέρουν αμέσως τα αποτελέσματα της επικύρωσης της κάθε συμφωνίας, που θα αναλυθούν κατωτέρω στην υπ' αρ. 14 ενότητα της παρούσας εγκυκλίου(ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.10 «Συμμετοχή δημοσίου και δημοσίων φορέων» - άρθρο 106δ ΠτΚ

Η συμμετοχή του Δημοσίου στη διαδικασία εξυγίανσης θεμελιώνεται σε αυτό το άρθρο, όπου ειδικότερα προβλέπεται ότι το δημόσιο, νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, δημόσιες επιχειρήσεις του δημόσιου τομέα, φορείς κοινωνικής πρόνοιας και ασφάλισης μπορούν να συναινούν στη σύναψη συμφωνίας εξυγίανσης είτε συμμετέχοντας και ψηφίζοντας σε συνέλευση των πιστωτών είτε υπογράφοντας τη συμφωνία με τους ίδιους όρους που θα συναινούσε υπό τις ίδιες συνθήκες ιδιώτης πιστωτής, ακόμη και όταν με τη συμφωνία ο δημόσιος φορέας παραιτείται από προνόμια και εξασφαλίσεις ενοχικής ή εμπράγματης φύσης.

Επισημαίνεται ότι επί αιτημάτων συμμετοχής του Δημοσίου σε συμφωνίες συνδιαλλαγής, σύμφωνα με το προϊσχύον άρθρο 102ΠτΚ, αρμόδιος να αποφασίζει είναι ο Υπουργός Οικονομικών, μετά από γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, που εκδίδεται ύστερα από εισήγηση της αρμόδιας για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων Διεύθυνσης του Υπουργείου Οικονομικών (πρώην 16η Διεύθυνση Είσπραξης Δημοσίων Εσόδων και νυν Διεύθυνση Πολιτικής Εισπράξεων), σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 4 παρ. 6 περ. α' του ν.3808/2009(ΦΕΚ 227 Α'/10-12-2009).

Η ίδια διαδικασία τηρείται και επί αιτημάτων συμμετοχής του Δημοσίου σε συμφωνίες εξυγίανσης, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 13 παρ. 1ν.4013/2011, που ορίζει ότι όπου στον ΠτΚ ή άλλη νομοθεσία γίνεται λόγος για διαδικασία συνδιαλλαγής θα νοείται εφεξής η διαδικασία εξυγίανσης.

Διαφοροποίηση ως προς την αρμοδιότητα και την τηρητέα διαδικασία εισήχθη με το άρθρο 58 παρ. 6περ. α' του ν.4075/2012(ΦΕΚ Α'89/11-04-2012) «Θέματα Κανονισμού Ασφάλισης ΙΚΑ – ΕΤΑΜ, Ασφαλιστικών Φορέων, προσαρμογή της

νομοθεσίας στην Οδηγία 2010/18/ΕΕ και λοιπές διατάξεις». Ειδικότερα, προστέθηκε στο άρθρο 4 παρ. 6 περ. α' του ν. 3808/2009 νέο εδάφιο, σύμφωνα με το οποίο στην περίπτωση των φορέων των υποπεριπτώσεων ββ' και γγ' της περίπτωσης α' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 2322/1995 (Α'143), των οποίων οι εγγυημένες από το Ελληνικό Δημόσιο οφειλές ανέρχονται σε ποσοστό ίσο ή μεγαλύτερο του 20% των συνολικών υποχρεώσεών τους, επί αιτήματος συμφωνίας με το Δημόσιο, κατά τις διατάξεις του 6ου (διαδικασία εξυγίανσης) και του 7ου (σχέδιο αναδιοργάνωσης) Κεφαλαίου του ν. 3588/2007, όπως ισχύει, αρμόδιο για τη γνωμοδότηση προς τον Υπουργό Οικονομικών είναι το Συμβούλιο Διαχείρισης και Αξιολόγησης της Εγγυητικής Ευθύνης του Ελληνικού Δημοσίου (το οποίο έχει συσταθεί στο Γ.Λ.Κ. και συνεπικουρείται από τη Διεύθυνση 25η Κίνησης Κεφαλαίων, Εγγυήσεων, Δανείων και Αξιών, όπως προβλέπεται στο ν. 2322/1995). Το Συμβούλιο γνωμοδοτεί μετά από γνώμη της αρμόδιας για την είσπραξη των δημοσίων εσόδων Διεύθυνσης του Υπουργείου Οικονομικών (Διεύθυνση Πολιτικής Εισπράξεων). Επομένως η διάταξη αυτή ρυθμίζει την ειδική περίπτωση οφειλετών, οι οποίοι έχουν λάβει δάνεια με την εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου και οι εγγυημένες οφειλές τους ανέρχονται στο ανωτέρω ποσοστό επί των συνολικών υποχρεώσεών τους (ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.11 «Περιεχόμενο της συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106ε ΠτΚ

Το άρθρο 106ε παρ. 1ΠτΚ ορίζει ότι η συμφωνία εξυγίανσης μπορεί να έχει ως αντικείμενο οποιαδήποτε ρύθμιση του ενεργητικού και του παθητικού του οφειλέτη και απαριθμεί ενδεικτικά:

- α) τη μεταβολή των όρων των υποχρεώσεων του οφειλέτη,
- β) την κεφαλαιοποίηση υποχρεώσεων του οφειλέτη με την έκδοση μετοχών κάθε είδους ή κατά περίπτωση εταιρικών μεριδίων,
- γ) τη ρύθμιση των σχέσεων των πιστωτών μεταξύ τους μετά από την επικύρωση της συμφωνίας,
- δ) τη μείωση των απαιτήσεων έναντι του οφειλέτη,
- ε) την εκποίηση επί μέρους περιουσιακών στοιχείων του οφειλέτη,
- στ) την ανάθεση της διαχείρισης της επιχείρησης του οφειλέτη σε τρίτο με βάση οποιαδήποτε έννομη σχέση περιλαμβανομένης ενδεικτικά της εκμίσθωσης ή της σύμβασης διαχείρισης,
- ζ) τη μεταβίβαση του συνόλου ή μέρους της επιχείρησης του οφειλέτη σε τρίτο ή σε εταιρεία των πιστωτών κατά τα ειδικότερα οριζόμενα στο άρθρο 106θΠτΚ, η) την αναστολή των ατομικών διώξεων των πιστωτών για κάποιο διάστημα μετά την επικύρωση της συμφωνίας,
- θ) το διορισμό προσώπου που θα επιβλέπει την εκτέλεση των όρων της συμφωνίας εξυγίανσης ασκώντας τις εξουσίες που του δίνονται κατά τους όρους αυτής και
- ι) την καταβολή συμπληρωματικών ποσών προς εξόφληση απαιτήσεων σε περίπτωση βελτίωσης της οικονομικής θέσης του οφειλέτη. Η συμφωνία θα πρέπει να ορίζει με ακρίβεια τις προϋποθέσεις καταβολής των ποσών αυτών.

Το άρθρο 106ε παρ. 3ΠτΚ προβλέπει ότι η μη τήρηση της συμφωνίας εξυγίανσης από τον οφειλέτη μπορεί να τίθεται ως διαλυτική αίρεση της συμφωνίας ή ως λόγος καταγγελίας της. Σε κάθε περίπτωση ισχύουν και υπέρ του Δημοσίου τα

δικαιώματα που έχει κάθε πιστωτής κατά το κοινό δίκαιο για τις περιπτώσεις μη εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη που αναλαμβάνονται ή διαμορφώνονται με τη συμφωνία καθώς και καθυστερημένης ή πλημμελούς εκπλήρωσης, περιλαμβανομένων των δικαιωμάτων καταγγελίας ή υπαναχώρησης.

Το άρθρο 106ε παρ. 7ΠτΚ προβλέπει ότι η συμφωνία εξυγίανσης συνοδεύεται υποχρεωτικά από επιχειρηματικό σχέδιο με χρονική διάρκεια ίση με αυτή της συμφωνίας, το οποίο εγκρίνεται από τον οφειλέτη και τους πιστωτές κατ'άρθρο 106αΠτΚ ή 106βΠτΚ, κατά περίπτωση (ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.12 «Αίτηση για επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106στ ΠτΚ

Μετά τη δικαστική απόφαση ανοίγματος της διαδικασίας εξυγίανσης, εφόσον συναφθεί συμφωνία, κατατίθεται από τον οφειλέτη, οποιονδήποτε πιστωτή ή το μεσολαβητή αίτηση επικύρωσης της συμφωνίας στο πτωχευτικό δικαστήριο, σύμφωνα με το άρθρο 106στ παρ. 1ΠτΚ. Η αίτηση συνοδεύεται από την υπογεγραμμένη συμφωνία εξυγίανσης και από έκθεση εμπειρογνώμονα που πληροί τις προϋποθέσεις που προβλέπονται στο άρθρο 100 παρ. 4ΠτΚ (άρθρο 106στ παρ. 2ΠτΚ).

Και σε αυτό το στάδιο της διαδικασίας, εφόσον υπάρχουν χρέη του οφειλέτη προς το δημόσιο ή προς φορείς κοινωνικής ασφάλισης διατάσσεται υποχρεωτικά η κλήτευση αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 106στ παρ.5ΠτΚ. Επομένως, το Δημόσιο πλέον κλητεύεται υποχρεωτικά, σε αντίθεση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής όπου δεν

προβλεπόταν αντίστοιχη υποχρέωση.(ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.13 «Επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης» - άρθρο 106ζ ΠτΚ

Το άρθρο 106ζ παρ. 1 ΠτΚ ορίζει ότι το πτωχευτικό δικαστήριο επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης, εφόσον έχει υπογραφεί από τον οφειλέτη και τους πιστωτές, σύμφωνα με τα προαναφερόμενα στο άρθρο 106 ΠτΚ.

Στο άρθρο 106ζ παρ. 2 ΠτΚ αναλύονται οι λόγοι για τους οποίους το δικαστήριο δεν επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης και οι οποίοι αφορούν:

- α) τη μη βιωσιμότητα της επιχείρησης,
- β) τη βλάβη της συλλογικής ικανοποίησης των πιστωτών,
- γ) την ύπαρξη δόλου ή άλλης αθέμιτης πράξης ή κακόπιστης συμπεριφοράς του οφειλέτη, πιστωτή ή τρίτου και
- δ) την παράβαση της αρχής της ισότιμης μεταχείρισης των πιστωτών. Ειδικά ως προς τη συλλογική ικανοποίηση των πιστωτών, το άρθρο 99 παρ. 2 ΠτΚ ορίζει ότι αυτή παραβιάζεται όταν προβλέπεται ότι οι μη συμβαλλόμενοι στη συμφωνία πιστωτές θα βρεθούν σε χειρότερη οικονομική θέση από αυτήν στην οποία θα βρίσκονταν με βάση αναγκαστική εκτέλεση ή σε περίπτωση κήρυξης του οφειλέτη σε κατάσταση πτώχευσης.

Η απόφαση που επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης ή που απορρίπτει την αίτηση επικύρωσης πρέπει να δημοσιεύεται αμελλητί σε περίληψη στο Γ.Ε.Μ.Η. και στο Δ.Δ.Δ. του Ενιαίου Ταμείου Ανεξάρτητα Απασχολουμένων με επιμέλεια του

μεσολαβητή, εφόσον υπάρχει, ή διαφορετικά του οφειλέτη, σύμφωνα με το άρθρο 106ζ παρ. 5 ΠτΚ, χωρίς να προβλέπεται υποχρεωτική κοινοποίηση προς το Δημόσιο.

Στο άρθρο 106ζ παρ. 6, 7 και 8 ΠτΚ ορίζονται οι προϋποθέσεις άσκησης ενδίκων μέσων κατά της απόφασης επικύρωσης, που είναι η τριτανακοπή και η έφεση (ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.3.14 «Αποτελέσματα της επικύρωσης» - άρθρο 106η ΠτΚ

Τα αποτελέσματα της επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης που αφορούν το Δημόσιο ως πιστωτή είναι τα εξής:

α) η συμφωνία εξυγίανσης από την επικύρωσή της δεσμεύει το σύνολο των πιστωτών, οι απαιτήσεις των οποίων ρυθμίζονται από αυτήν, επομένως και το Δημόσιο, ακόμη και αν δεν είναι συμβαλλόμενοι ή δεν ψήφισαν υπέρ της συμφωνίας εξυγίανσης. Το αποτέλεσμα αυτό αποτελεί και τη σημαντικότερη ειδοποιό διαφορά του θεσμού της εξυγίανσης από εκείνον της συνδιαλλαγής.

Δε δεσμεύονται πιστωτές οι απαιτήσεις των οποίων γεννήθηκαν μετά το άνοιγμα της διαδικασίας εξυγίανσης. (άρθρο 106η παρ. 1 ΠτΚ). Σημειώνεται ότι στην περίπτωση ύπαρξης οφειλών προς το Δημόσιο, ο χρόνος γένεσης αυτών δε συμπίπτει απαραίτητα με το χρόνο βεβαίωσής τους,

β) η επικύρωση της συμφωνίας δεν έχει επίπτωση στις ασφάλειες τρίτων, προσωπικές (π.χ. εγγυήσεις) ή εμπράγματα (π.χ. υποθήκες) και στις περιπτώσεις οφειλής εις ολόκληρον (π.χ. ευθύνη εκπροσώπων Νομικών Προσώπων για χρέη των Ν.Π. προς

το Δημόσιο) με την επιφύλαξη ειδικών διατάξεων του έκτου κεφαλαίου του ΠτΚ (π.χ. άρθρο 106ε παρ.1περ. α', παρ. 2ΠτΚ) ή προβλέψεων της συμφωνίας (άρθρο 106η παρ. 2ΠτΚ),

γ) αναστέλλεται μεταξύ άλλων η ποινική δίωξη του πλημμελήματος που προβλέπεται στο άρθρο 25 του ν.1882/1990, δηλαδή του αδικήματος της μη καταβολής χρεών προς το Δημόσιο, εφόσον η παραπάνω πράξη έχει τελεσθεί πριν από την υποβολή της αίτησης (άρθρο 106η παρ. 3περ. β' ΠτΚ),

δ) δεν αναστέλλονται μέτρα ατομικής και συλλογικής αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του οφειλέτη, παρά μόνο στις περιπτώσεις που αυτό προβλέπεται ρητά από τους όρους της συμφωνίας, σε αντίθεση με τη διαδικασία συνδιαλλαγής όπου η αναστολή αποτελούσε αποτέλεσμα εκ του νόμου σύμφωνα με το προϊσχύον άρθρο 104ΠτΚ,

ε) η απόφαση που επικυρώνει τη συμφωνία εξυγίανσης αποτελεί τίτλο εκτελεστό για τις αναλαμβανόμενες με αυτήν υποχρεώσεις, εφόσον από τη συμφωνία προκύπτει η ποσότητα και η ποιότητα της παροχής (άρθρο 106η παρ. 5ΠτΚ) και

στ) σε περίπτωση που έχει συνυποβληθεί αίτηση κήρυξης πτώχευσης και το δικαστήριο επικυρώσει τη συμφωνία εξυγίανσης, τεκμαίρεται ότι το δικαστήριο απορρίπτει την αίτηση πτώχευσης (άρθρο 99 παρ. 6ΠτΚ).

Εκτός των παραπάνω αποτελεσμάτων που επέρχονται με την επικύρωση της συμφωνίας εξυγίανσης, σε περίπτωση πλήρους και εμπρόθεσμης εκπλήρωσης των υποχρεώσεων του οφειλέτη που απορρέουν από τη συμφωνία εξυγίανσης, εξαλείφεται το αξιόποιο των πράξεων που αναφέρονται στην παρ.3 του άρθρου 106ηΠτΚ (άρθρο 106η, παρ. 4ΠτΚ).(ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων).

3.4 ΤΡΟΠΟΠΟΙΗΣΕΙΣ ΣΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΞΥΓΙΑΝΣΗΣ

Με το άρθρο 234 του πρόσφατου νόμου 4072/2012 (ΦΕΚ Α', 86/11-4-2012) επήλθαν σημαντικές αλλαγές, στην πολυσυζητημένη διαδικασία του άρθρου 99 του Πτωχευτικού Κώδικα (διαδικασία εξυγίανσης, πρώην διαδικασία συνδιαλλαγής) οι κυριότερες εκ των οποίων συνίστανται:

- Στην πρόβλεψη ότι δεν επιτρέπεται νεότερη διαδικασία εξυγίανσης για τον ίδιο οφειλέτη, εάν δεν παρέλθει πενταετία από την επικύρωση προηγούμενης συμφωνίας εξυγίανσης, εκτός εάν πρόκειται για συμφωνία που επικυρώνεται, σύμφωνα με το άρθρο 106β ΠΚ, δηλαδή την απευθείας επικύρωση συμφωνίας που έχει ήδη συναφθεί.
- Στη δυνατότητα του Δικαστηρίου να διατάξει τη διατήρηση των αναγκαίων θέσεων εργασίας, μέχρι να επικυρωθεί η συμφωνία ή να απορριφθεί το σχέδιο εξυγίανσης
- Στην πρόβλεψη ότι η υπαγωγή στη διαδικασία της εξυγίανσης δεν θα επάγεται την αναστολή των ατομικών διώξεων των εργαζομένων, εκτός εάν το Δικαστήριο επεκτείνει την αναστολή για σπουδαίο ή κοινωνικό λόγο (Νόμος, 2012).

Παράλληλα, μπορούν να εξαιρεθούν από την αναστολή και άλλες απαιτήσεις, αν συντρέχει «σπουδαίος κοινωνικός λόγος» π.χ. για την καταβολή απαιτήσεων εκ διατροφής (ΠτΚ 103 §5, όπως αναμορφώθηκε με τον 4072/2012).

Αναγνωρίζεται δυνατότητα ακρόασης εκπροσώπου των εργαζομένων κατά τη συζήτηση των αιτήσεων ανοίγματος της διαδικασίας (ΠτΚ 100 §6, ν. 4072/2012) και επικύρωσης της συμφωνίας εξυγίανσης (ΠτΚ 106 στ § 4).

- Το δικαστήριο στο πλαίσιο των προληπτικών μέτρων μπορεί να διατάξει τη διατήρηση των αναγκαίων θέσεων εργασίας μέχρι την επικύρωσή της από τον σχεδίου εξυγίανσης (νέο εδ. Προσθεθέν με τον. 4072/2012 στο άρθρο 103 §3) (Περάκης, 2012).
- Στην πρόβλεψη ότι η συμφωνία εξυγίανσης μπορεί να ανάγει τη μη τήρηση της συμφωνίας σε διαλυτική αίρεση ή λόγο καταγγελίας της συμφωνίας στο σύνολό της.
- Στην πρόβλεψη ότι με την επικύρωση της συμφωνίας, αναστέλλεται, απλά, η ποινική δίωξη των πλημμελημάτων της έκδοσης ακάλυπτης επιταγής, καθώς και εκείνων που προβλέπονται στο άρθρο 25 ν. 1882/1990 (υπερημερία σε σχέση με βεβαιωμένες χρηματικές οφειλές προς το Δημόσιο), καθώς και της καθυστέρησης καταβολής οφειλών προς τα ασφαλιστικά ταμεία, εφόσον οι πράξεις αυτές τελέσθηκαν πριν από την υποβολή της αίτησης και ότι μόνο μετά την απόλυτη υλοποίηση της συμφωνίας εξυγίανσης εξαλείφεται το αξιόποιο των προαναφερόμενων πράξεων (Νόμος, 2012).
- Το άρθρο 99 αποκτά πλέον περιορισμένη χρονική διάρκεια για την υλοποίησή του: μόνο εντός δυο μηνών (με έναν ακόμα μήνα τυχόν παράτασης, κατόπιν άδειας Δικαστηρίου) μπορεί η οφειλέτρια επιχείρηση να επιτύχει συμφωνία με τους πιστωτές της για να ρυθμίσει τις οφειλές της με σκοπό την εξυγίανση και συνέχιση της λειτουργίας της. Κάτι τέτοιο σημαίνει ότι η τυχόν χορηγηθείσα αναστολή των ατομικών μέτρων αναγκαστικής εκτέλεσης κατά της οφειλέτριας επιχείρησης από τους πιστωτές της, θα έχει περιορισμένη διάρκεια 2 μηνών (ή τρεις το πολύ), ώστε να αποτρέπονται οι τυχόν παρελκυστικές και έκτος του σκοπού του νόμου πρακτικές από τις προβληματικές επιχειρήσεις.

- Τέλος,

εγκαταλείπεται η διαδικασία ανείναι ανέφικτη ή αν οφειλέτης εγκαταλείπει την προσπάθεια (ΠτΚ 102 §5), ως έχει μετά τον ν. 4072/2012Γ.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Είναι γεγονός ότι η εκδήλωση και κλιμάκωση της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης είχε σημαντικότερες επιπτώσεις σε όλους τους τομείς δραστηριοτήτων των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι σχετικά υψηλοί ρυθμοί ανάπτυξης σε πολλά κράτη της Ευρώπης πριν το 2008, έδωσαν τη θέση τους σε εκτεταμένη ύφεση, αύξηση της ανεργίας, μείωση της παραγωγής, υποβάθμιση του μέσου επιπέδου διαβίωσης.

Αποτέλεσμα της όλης κατάστασης ήταν οι πολλές επιχειρήσεις, ακόμα και μεγάλου μεγέθους να βρεθούν σε μια δύσκολη κατάσταση οικονομικής δυσπραγίας. Στην προσπάθεια τους να επιβιώσουν και όχι να πτωχεύσουν αναζητούν νέους τρόπους εξυγίανσης και ανάπτυξης.

Η εξυγίανση βρίσκεται στον αντίποδα της πτωχευτικής εκκαθάρισης: Με την εξυγίανση αποτρέπεται η διάλυση της επιχείρησης στην οποία οδηγεί το πτωχευτικό δίκαιο και η επιχείρηση συνεχίζεται με τον ίδιο ή άλλο φορέα. Η επιτυχής εξυγίανση δεν ωφελεί μόνο τα συμφέροντα του οφειλέτη αλλά και αυτά των άλλων θιγόμενων από την επικείμενη κατάρρευση της επιχείρησης, όπως των δανειστών, των

προμηθευτών, των πελατών, των εργαζομένων, των καταναλωτών, της εθνικής οικονομίας.

Η διαδικασία αυτή εισήχθη για πρώτη φορά το 2007 ως «διαδικασία συνδιαλλαγής» για να τροποποιηθεί τελικά τρεις φορές μέχρι και σήμερα. Ωστόσο, παρά τις συνεχείς της τροποποιήσεις, η διαδικασία αυτή δυστυχώς δεν έχει καταφέρει να επιφέρει τα προσδοκώμενα αποτελέσματα, ενώ δεν αποκλείεται να υποστεί και περαιτέρω αλλαγές με την ψήφιση νέων νόμων, όπως έχει προαναγγελθεί.

Ειδικότερα, με το Ν. 4013/2011 άλλαξε ριζικά το άρθρο 99 και τα επόμενα του.

Ένα χρόνο μετά την λειτουργία των καινούριων διατάξεων που αφορούν τη «διαδικασία εξυγίανσης» ήρθαν οι πρώτες τροποποιήσεις με τον νόμο 4072/2012, ούτως ώστε αυτός να καταστεί περισσότερο λειτουργικός και να μην χρησιμοποιηθεί με σκοπό την κατάχρηση των εν λόγω διαδικασιών προς όφελος των οφειλετών. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 234 του ν. 4072/2012, στο τέλος της παραγράφου 1 του άρθρου 99 του ν. 3588/2007 όπως αυτό αντικαταστάθηκε με το άρθρο 12 του ν. 4013/2011, προστέθηκε το εξής εδάφιο: «Νεότερη διαδικασία εξυγίανσης για τον ίδιο οφειλέτη δεν είναι επιτρεπτή, αν δεν έχει παρέλθει πενταετία από την επικύρωση προηγούμενης συμφωνίας εξυγίανσης, εκτός αν πρόκειται για συμφωνία που επικυρώνεται κατά το άρθρο 106β.» Επιπλέον, με το τελευταίο εδάφιο που προστέθηκε στο τέλος της παραγράφου 3 του άρθρου 103, ισχυροποιείται η θέση των εργαζομένων, με την διατήρηση των αναγκαίων θέσεων εργασίας μέχρι να επικυρωθεί ή απορριφθεί το σχέδιο εξυγίανσης, καθώς πλέον «Το δικαστήριο μπορεί να διατάξει τη διατήρηση των αναγκαίων θέσεων εργασίας μέχρι την επικύρωση ή την απόρριψη του σχεδίου εξυγίανσης.» Εκτός αυτού, περιορίζεται σε 2 αντί 4 μήνες το περιθώριο για τη σύναψη συμφωνίας μεταξύ οφειλετών και πιστωτών, για την

ταχύτερη πραγματοποίηση των διαδικασιών, βάσει του άρθρου 12 του ν. 4013/2011, το οποίο και αντικατέστησε την παρ. 1 του άρθρου 101 του ν. 3588/2007.

Αναμφισβήτητα, οι τροποποιήσεις που έχουν επέλθει στον Πτωχευτικό Κώδικα και ιδίως στην προπτωχευτική διαδικασία είναι σύγχρονες και καινοτόμες. Ωστόσο, η πρακτική έχει αναδείξει τα προβλήματα εφαρμογής της διαδικασίας καθώς και την καταχρηστική χρήση αυτής. Ενόψει τέτοιων προβλημάτων και δυσλειτουργιών, αναμένεται να ακολουθήσουν και νέες τροποποιήσεις, που ελπίζουμε να στηρίξουν την πραγματική και ουσιαστική εξυγίανση των επιχειρήσεων που το έχουν ανάγκη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. ΕΛΛΗΝΙΚΗ

Αγγελόπουλος Π. Χρ., 2010, *Τράπεζες και Χρηματοπιστωτικό σύστημα*, Εκδόσεις Αθ. Σταμούλης, Αθήνα.

Κοτσίρης Ε.Λ., 2011, *Πτωχευτικό Δίκαιο*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα

Ρόκας Κ. Νικ., (1997), *Στοιχεία πτωχευτικού δικαίου*, Εκδόσεις Αντ. Ν. Σάκκουλα, Αθήνα

Ψυχομάνης Δ., 2011, *Πτωχευτικό Δίκαιο*, Εκδόσεις Σάκκουλα, Αθήνα

Weston F. J., Brigham F. E. (Μετάφραση: Λειβαδίτης Γ.), 1986, *Βασικές Αρχές της Χρηματοοικονομικής Διαχείρισης και Πολιτικής*, Εκδόσεις Παπαζήση, Αθήνα

B.ΞΕΝΗ

Embrechts, P., Furrer, H., & Kaufmann, R. (2009). *Different Kinds of Risk. Handbook of Financial Time Series.*

Das, S. R., Freed, L., Geng, G., & Kapadia, N. (2006). *Correlated Default Risk. Journal of Fixed Income.*

Γ. ΠΗΓΕΣ ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Γκάλιου Μ., 2013, *Άρθρο 99 Πτωχευτικού Νόμου: Προστασία των Πιστωτών ή «Καταφύγιο» των Οφειλετών*, <http://www.ethemis.gr/arthro-99-ptocheftikou-nomou-prostasia-ton-pistoton-katafigio-ton-ofileton/>

Παπαδόπουλος Λ. Δ., Φουρκαλίδης Δ. Χ., Χαραλαμπίδης Π. Δ., *χ.χ.*, *Διερεύνηση της ισχύος των μοντέλων πρόβλεψης εταιρικής πτώχευσης στα πλαίσια του ελληνικού Χρηματιστηρίου*, διαθέσιμο στην ιστοσελίδα <http://dspace.lib.uom.gr/bitstream/2159/13621/1/%CE%A0%CE%B1%CF%80%CE%B1%CE%B4%CF%8C%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%BB%CE%BF%CF%82.pdf>

Περάκης Ε., 2012, Διαδικασία συνδιαλλαγής και διαδικασία εξυγίανσης: Δυο διαφορετικοί δρόμοι για την αντιμετώπιση της επιχειρηματικής κρίσης <https://www.academia.edu/1985339/>

ΝΟΜΟΣ 3588/2007 - ΦΕΚ 153/Α'/10.7.2007, http://www.dsnet.gr/Epikairothta/Nomothesia/n3588_07.htm

ΝΟΜΟΣ ΥΠ' ΑΡΙΘ. 4072, <http://www.taxheaven.gr/laws/law/index/law/430>

Τι σημαίνει υπαγωγή στο άρθρο 99, 2011, http://news247.gr/eidiseis/ti_shmainei_ypagwgh_sto_arthro_99.1547574.html

Περιοδικό Ανάπτυξη, 2013, <http://www.acci.gr/acci/Portals/0/Journals/AN/2013/0113/files/assets/basic-html/page61.html>

ΠΟΛ.1188/24.9.2012: Ανάλυση διατάξεων του Έκτου Κεφαλαίου του Πτωχευτικού Κώδικα «Προπτωχευτική διαδικασία εξυγίανσης» - Κοινοποίηση νέων διατάξεων,<http://www.taxheaven.gr/laws/circular/view/id/14749>

Νόμος, 2012,<http://www.nomos.gr/nomoswp/wp-content/uploads/2012/04/NOMOS-Newsletter-APRIL-2012-3.pdf>